သုံးလေ
သတင်းစာစောင်

www.knuhq.org

အတွဲ (၃)၊ အမှတ်စဉ် (၄)

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ဒီး တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢ်တၢ်မၤလိ

တန်ဆောင်တိုင်မီးထွန်းဆုတောင်းပွဲ နှင့်
လူငယ်နီးနှောဖလှယ်ပွဲ

ဖားအံခရိုင်၌ အမျိုးသမီးများ
အကြမ်းဖက်မှု ပပျောက်ရေးနေ့ အခမ်းအနားကျင်းပ

ကရင်လူငယ်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲ
KNDO စစ်ဌာနချုပ်မှာ ကျင်းပ

ကေအဲန်ယူ – ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (ဗဟို)၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စည်းရုံးရေးကော်မတီ၊
ပညာပေးရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းကော်မတီမှ ထုတ်ဝေသည်။

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတဖၣ်

၁။ အယ်ဒီတာအာဘော်..၁
၂။ တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် (NCA) နှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများ (EROs) မှ NCA အသိသက်သေများနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုက် အဝန်းသို့ ပေးပို့သည့် အိတ်ဖွင့်ပေးစာ..၂
၃။ တောအုပ်ကြီး ပျောက်ကွယ်တော့မည်..၆
၄။ "နေ့" ၆
၅။ ပါးလိုက်တော့လေ..၆
၆။ မေ့မရဘူး ဘင်ဆန်..၆
၇။ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရၢၣ်စံၣ် ခ့ၣ်တၣ်..၇
၈။ မူးမြို့ပေါ်တိုက်ပွဲအတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်သား (၁၂၀) ဦးသေဆုံး ပြီး (၅၀) ဦး ဒဏ်ရာရ..၈
၉။ ပဒိၣ်နီၢ်ဘျုးမ့ၣ်နဲးစၣ် အတၢ်ကတိၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်မုၢ်နံၤ..၉
၁၀။ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက်နေ့မှ စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့အထိအာဏာသိမ်း အ ကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု အမျိုးအစားပေါင်း ၁၈ မျိုးခန့်ကို အကြိမ်ရေ (၁၈၄၇) ကြိမ်ထက်မနည်း ကျူးလွန်ခဲ့..၁၁
၁၁။ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ နှစ်ပတ်တာသင်တန်း ကျင်းပပြီးစီး..၁၂
၁၂။ ပကဘ့ါရှဲဒီးမၤစှၤလီၤ သးအတၢ်ဆိၣ်သနံးလၢ တလၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤ လၢကျဲဒ်လဲၣ်..၁၃
၁၃။ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကရၢခိၣ် အတၢ်ကတိၤလီၤဆူ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်အအိၣ် ဖဲ လါဒံၣ်စ့ဘၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်..၁၄
၁၄။ ဖက်ဒရယ်တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံစဉ်းစားမှုနှင့် ရပ်တည်ချက်..၁၈

■ အယ်ဒီတာအာဘော် ■

၂၀၂၃ ခုနှစ် ကုန်ဆုံးပြီး ၂၀၂၄ ခုနှစ်ကို ချည်းနင်းဝင်ရောက်လာပြီး ဖြစ်သည်။ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် ၂၀၂၃ ခုနှစ် တစ်နှစ်တာ ကာလအတွင်း အခက်အခဲများနှင့် စိန်ခေါ်မှုပေါင်းမျိုးစုံကို ကြုံခဲ့ရသည်။ အချို့သော အခက်အခဲများတို့ကို ကောင်းမွန်စွာကျော်ဖြတ်နိုင်ခဲ့သလို အချို့သောစိန်ခေါ်ချက်များတို့သည် အချိန်ယူကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ရှိနေလေသည်။

ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့သည့် အရေးကြီးသည့် စိန်ခေါ်ချက် တစ်ခုမှာ ၁၇ ကြိမ်မြောက် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ကွန်ကရက်ကို ကောင်းမွန်အောင်မြင်စွာကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အကြောင်းရင်းမှာ ကွန်ကရက်၏ ၄ နှစ်သက်တမ်းအရ ၁၇ ကြိမ်မြောက် ကွန်ကရက်ကို ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုကာလသည် တစ်ကမ္ဘာလုံး ကျရောက်ခဲ့သော Covid-19 ရောဂါ ကပ်ဆိုးကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြသလို ကေအဲန်ယူအတွင်းတွင်လည်း ရင်ဆိုင်ခဲ့ကြရသည် ဖြစ်သည့်အတွက် ကေအဲန်ယူ နယ်မြေရှိ ပြည်သူလူထုများအတွက် အပါအဝင် ကေအဲန်ယူ အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများအတွက်ကိုပါ မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည့် Covid-19 ရောဂါ ကာကွယ်ဆေးများ ရရှိရေးသည် အရေးကြီးအမြန်လို ဖြစ်နေပေသည်။ ထိုစိန်ခေါ်မှုကို ကေအဲန်ယူ ခေါင်းဆောင်များတို့မှ Covid-19 Pandemic Response Committee ကိုဖွဲ့စည်းလျက် အဆိုပါကပ်ရောဂါ တုန့်ပြန်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ကေအဲန်ယူအတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်သည့် ကေအဲန်ယူ ခေါင်းဆောင်တစ်ချို့ကို ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရသည်။ အလွန်တစ်ရာ ဝမ်းနည်းစရာနှစ် ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ၂၀၂၁ ဖွန် လတွင် ကျင်းပပြုလုပ်ရန် လျာထားသည့် ကွန်ကရက်သည် Covid ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ စစ်ကြောင့်ဖြစ်စေ အခြားသော ထိုးနှက်မှုအမျိုးမျိုးကြားက ၂၀၂၃ ဧပြီလဆန်းပိုင်းတွင် အပြီးသတ် အောင်မြင်စွာ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ကေအဲန်ယူအနေဖြင့် အခက်အခဲများ ရှိနေစေကာမူ အစည်းအရုံးအတွင်း ချမှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် ပေါ်လစီအပေါ် အခြေခံပြီး ရပ်တည်ကိုင်စွဲလျက် မိမိတို့လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို တစိုက်မတ်မတ် လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုကြောင့် အထက်ပါစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

၁၇ ကြိမ်မြောက်အပြီးတွင် ရွေးကောက်တင်မြောက်ခံရသော ကေအဲန်ယူ–ခေါင်းဆောင်များတို့သည် စစ်တပ် (မြန်မာတပ်မတော်) မှ အာဏာသိမ်းယူလိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်တည်ရှိလာသော လက်ရှိနိုင်ငံရေးအခင်းအကျင်းအပေါ်တွင် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ချမှတ်ထားသော နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်ကို အခြေခံပြီး နိုင်ငံရေးအရ၊ စစ်ရေးအရ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအရ၊ စည်းရုံးရေးအရ မဟာဗျူဟာ နည်းဗျူဟာအောက်တွင် ဟန်ချက်ညီစွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သည့်ကော်မတီသစ်များဖြစ်သော နိုင်ငံရေးနှင့်စည်းရုံးရေးကော်မတီ၊ အမျိုးသားလုံခြုံရေးနှင့် စစ်ကောင်စီတို့ကို ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ရှိထားပြီးသော ကော်မတီ နှင့် ဌာနများတို့ကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် ပြုပြင်တည်ဆောက်ခြင်းတို့ကို ကြိုးစား၍ အကောင်အထည်ဖော် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

နှစ်ပေါင်း (၇၀) ကျော်ကြာ ရှင်သန်ရပ်တည်နေခဲ့သည့် အစည်းအရုံးကြီးအား အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်များတို့လည်း ရေးဆွဲ၍ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး စတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကာလက ကရင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်ကြီးများတို့မှ ချမှတ်ထားသော ကရင်အမျိုးသားရေး မျှော်မှန်းချက်တို့ကို အလျင်အမြန်ရရှိရေးအတွက် သွေးသစ်လောင်း တည်ဆောက်မှုကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်နေပါသည်။

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးအတွက် လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးကို တိုက်ပွဲသဏ္ဍာန်ကို ဟန်ချက်ညီပေါင်းစပ်လျှက် မိမိတို့လိုချင်သည့် ကရင်အမျိုးသားရေးမျှော်မှန်းချက်နှင့် နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ရရှိရေးကို တိုက်ပွဲဝင်နေသည်။

သို့ဖြစ်၍ ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသည် ၁၇ ကြိမ်မြောက်ကွန်ကရက်အလွန် ချမှတ်ထားသော နိုင်ငံရေးချဉ်းကပ်မှုနည်းနာအရ ယခင်နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းဖြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးဖြေရှင်းခြင်းဆိုသည့် ချဉ်းကပ်သည့်နည်းလမ်းမှ Botton Up Approch ဖြင့် ချည်းကပ်မည့်နည်းလမ်းအောက်တွက် သက်ဆိုင်ရာပါဝင်မည့် Stake Holder များနှင့် ပြည်သူလူထုများအဆင့်ဆင့် ပါဝင်စေလျက် မိမိတို့၏ နယ်မြေဒေသများတို့ကို ပြည်သူ့ဆန္ဒနှင့်အညီ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းအုပ်ချုပ်နိုင်သည့် အစိုးရတစ်ရပ်ကဲ့သို့ ရှိစေပြီး မိမိတို့ဘာသာမိမိတို့အသိအမှတ်ပြုမှုအောက်တွင် မည်သို့သောသူထံမှ တောင်းခံစရာမလိုသည့် နိုင်ငံရေး ချဉ်းကပ်မှုအသစ်အောက်တွက် ကျွန်ုပ်တို့အားလုံး အတူတကွ စည်းစည်းလုံးလုံး ညီညီညွတ်ညွတ် ပါဝင်တိုက်ပွဲဝင်သွားကြရန် နှစ်သစ်နှင့်အတူ ဆန္ဒပြု တိုက်တွန်းနိုးဆော် လိုပါကြောင်း......

နှစ်သစ်နှင့်အတူ မိမိတို့၏ အမျိုးသားမျှော်မှန်းချက်၊ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက် ပြည့်စုံအောင်မြင်ပါစေကြောင်း..........

ABSDF CNF KNU

တနိုင်ငံလုံး ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေးသဘောတူစာချုပ် (NCA) နှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားတော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများ (EROs) မှ NCA အသိသက်သေများ နှင့် နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းသို့ ပေးပို့သည့် အိတ်ဖွင့်ပေးစာ

၂၀၂၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၁၃) ရက်

လေးစားအပ်ပါသော နိုင်ငံတကာမှ ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးမင်းများ၊ မိတ်ဆွေများ နှင့် မြန်မာပြည်သူများကို ထောက်ခံ အားပေးကြသူများ ရှင့်/ခင်ဗျား၊

၂၀၂၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၁၅) ရက်နေ့သည် တနိုင်ငံလုံးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ် (NCA) လက်မှတ်ရေးထိုးနိုင်ခဲ့သည့်နေ့ (၈) နှစ်မြောက်နေ့ ဖြစ်ပါသည်။ NCA စာချုပ် သည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း (EAOs) အချို့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရတို့အကြား ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုအပေါ် အခြေခံပြီးထွက်ပေါ်လာသည့် ရလဒ်ဖြင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပြည်ထောင်စု တည်ဆောက်သွားနိုင်ရေးအတွက် ကတိကဝတ်ပြုခဲ့ကြသည့် စာချုပ်ဖြစ်ပါသည်။ NCA စာချုပ် အကောင် အထည်ဖော်မှုအားဖြင့် ဆယ်စုနှစ် (၇) ခုကြာ မဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည့် တိုင်းပြည်၏ နက်ရှိုင်းသော နိုင်ငံရေး ပြဿနာများအား ဖြေရှင်းရေးအတွက်ကိုလည်း ရည်ရွယ် ပြီး လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ စစ်အာဏာသိမ်းမှုသည် NCA စာချုပ်၏ အခြေခံမှုများ နှင့် ရည်မှန်းချက်များ ကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပြီး NCA စာချုပ်အား အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ရန် ဖြစ်သွားစေခဲ့သည်။ စစ်ကောင်စီ သည် အားလုံးပါဝင်သည့် ငြိမ်းချမ်းရေး ဆွေးနွေးမှု လမ်းကြောင်းကို ရပ်တန့်စေခဲ့ပြီး ရွေးကောက်ခံ ခေါင်းဆောင်များ ကို ဖမ်းဆီးထောင်ချခြင်းဖြင့် တိုင်းပြည်၏ ဒီမိုကရေစီ တည်ဆောက်မှုကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ စစ်အာဏာ သိမ်းပြီးနောက် စစ်တပ်၏ လက်နက်ကြီးနှင့် လေကြောင်း တိုက်ခိုက်မှုများ အပါအဝင် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုများ ကြောင့် ပြည်တွင်း နေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးရသူ (၂)သန်း နီးပါး ရှိလာခဲ့ပြီး ပြည်သူလူထု နေအိမ် (၈၀,၀၀၀) ကျော် မီးရှို့ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရကာ ပြည်သူများ၏ အသက်၊ အိုးအိမ် နှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ များစွာဆုံးရှုံးခဲ့ပါသည်။ မကြာမီ ရက်ပိုင်းအတွင်းက ကချင် စစ်ရှောင်စခန်းတခုအား အကြမ်းဖက် ဖုံးကွဲတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေး သူငယ်များ အပါအဝင် ပြည်သူ (၃၀) အသက်ဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး (၅၀) ကျော် ဒါဏ်ရာရခဲ့ရခြင်းအပါအဝင် ပြီးခဲ့သည့် နှစ်နှစ်တာကာလအတွင်း EROs နယ်မြေများ နှင့် နိုင်ငံအနှံ့တွင် စစ်ကောင်စီ သည် လူအစုလိုက်အပြုံလိုက် အား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ သတ်ဖြတ်မှုများ အကြိမ် (၁၀၀) မက ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

နောက်ခံ

NCA ၏ လုပ်ငန်းစဉ်အစ သည် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအကြား နှစ်ဘက်ပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး (Bilateral Ceasefire) သဘောတူစာချုပ်များ အသီးသီး ရေးထိုး ခြင်း နှင့် Codes of Conduct များ ရေးထိုးခြင်းဖြင့် စတင်ခဲ့ပါသည်။ ထို နှစ်ဘက်ပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူ စာချုပ် များသည် ပူးတွဲစောင့်ကြည့်မှုနှင့် အကောင်အထည်ဖော်မည့် ယန္တရားများ အလွန်အားနည်းမှု ရှိသည်ဟု ယူဆပြီး စိုးရိမ်မှုရှိသဖြင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ပူးတွဲသုံးသပ်မှုများ လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။ ထိုစိုးရိမ်မှုများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရန် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများမှ ကမကထ ပြုလုပ်ပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းတွင် NCA ကို စတင်ရေးဆွဲ ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုသို့ရေးဆွဲရာတွင် နှစ်ဘက်

ပစ်ခတ်ရပ်စဲရေး သဘောတူစာချုပ်များမှ အခြေခံအချက်များ၊ ဘုံအခြေခံမူများ နှင့် ပူးတွဲ အကောင် အထည် ဖော်မှု ယန္တရားများကို ပေါင်းစပ်၍ ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှုရပ်စဲရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များအပြင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေအား ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲနိုင်ရန် ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများအားလုံးပါဝင်သော နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှု အတွက် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့် တိုင်းရင်းသား ဒေသများတွင် စစ်ပွဲများကြောင့် ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရသည့် အသိုက်အဝန်း များမှ ပြည်သူများ၏ ဘဝများကို ပြန်လည်တည်ဆောက် ကူညီပေးနိုင်ရန် ကြားကာလ အတွင်း ဆောင်ရွက်ရမည့် အစီအမံများ တို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ မိမိတို့ NCA အဆိုပြု မူကြမ်းအား ပြန်လည် တုံ့ပြန်နိုင်ရန် အတွက် မြန်မာငြိမ်းချမ်းရေးစင်တာ (MPC) နှင့် မြန်မာအစိုးရတို့က တန်ပြန် မူကြမ်းများ ရေးဆွဲကာ ပြန်လည် ပေးပို့ လာမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မိမိတို့၏ ပထမဦးဆုံးမူကြမ်းကို အစိုးရသို့ ၂၀၁၃ ခုနှစ် အစောပိုင်းတွင် ပေးပို့ခဲ့ပြီး NCA စေ့စပ်ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုများပြီးဆုံးရန် (၃) နှစ်နီးပါး ကြာမြင့်ခဲ့ပါသည်။

NCA စာချုပ်အား လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ပြင်ဆင်ချိန်တွင် စစ်တပ်သည် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်း အများအပြားကို NCA စာချုပ်တွင် လက်မှတ်ရေးထိုးဖို့ရန် သဘောမတူညီမှုများ ရှိခဲ့ ပါသည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်သည် အဓိက တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည့် KIO၊ SSPP၊ AA ကဲ့သို့ အဖွဲ့များအား NCA စာချုပ် လက်မှတ် မရေးထိုးဖို့ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ထိုရလဒ်သည် လက်မှတ် မရေးထိုးသည့် အဖွဲ့များအား အားလုံးပါဝင်သော နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးမှုများတွင် ပါဝင်စေခြင်းမရှိဘဲ နောက်ဆုံး လေ့လာသူအဖြစ်သာ တက်ရောက်စေခဲ့ပါသည်။ NCA စာချုပ်အား လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးနောက် တစ်လအတွင်း အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေး ပြဋ္ဌာန်းချက်များအား အပြီးသတ် ရေးဆွဲရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း ငါးနှစ်အကြာ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပိတ်ဆို့မှုများရပ်တန့်ရန် ရည်ရွယ်ကျင်းပပြုလုပ်သော ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံ (UPC) အတွင်း သဘောတူညီခဲ့သည့် 'ပြည်ထောင်စုသဘောတူစာချုပ် အစိတ်အပိုင်း (၃)' ၌သာ စတင် ရေးဆွဲ အကောင် အထည်ဖော်ရန် ထည့်သွင်း ပြောဆိုနိုင်ခဲ့သည်။

NCA အနှစ်သာရနှင့် NCA ပျက်ပြယ်ခြင်း

၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ် နှင့် ပြည်ထောင်စု သဘောတူစာချုပ် အစိတ်အပိုင်း (၃) ၏ ရှေ့ဆက် အကောင်အထည်ဖော်ရန် အစီအစဉ်တို့သည် 'စည်းကမ်းပြည့်ဝသော ဒီမိုကရေစီ သို့ကူးပြောင်းရန်' ဆိုပြီး ထိန်းချုပ်လိုသော မြန်မာ့စစ်တပ်ခေါင်းဆောင်များအတွက် ခြောက်လှန့်မှုကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ကာကွယ်ရေး ဦးစီးချုပ် မင်းအောင်လှိုင် ဦးဆောင်ပြီး အစိုးရကို ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်း နှင့် တရားဝင် လွှတ်တော်များ တွင်လည်း လွှတ်တော်ခေါ်ယူရန် တားစီးပိတ်ပင် လိုက်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အမှန်တကယ် စိတ်သဘောထား ရည်ရွယ်ချက်များကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် (၁၀) နှစ်တာအတွင်း စစ်တပ်သည် ပြည်သူနှင့် ယုံကြည်ခြင်း တည်ဆောက်ခဲ့မှုသည် စစ်အာဏာသိမ်းရန် ကြိုးပမ်းပြီးနောက် လအနည်းငယ်အတွင်း ပျက်စီး သွားခဲ့ရသလို ပြည်သူလူထုအားလည်း အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခြင်း နှင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ ဆက်လက်၍ လုပ်ဆောင်နေပါသည်။

စစ်တပ်မှ လေကြောင်း၊ ရေကြောင်း နှင့် ကြည်းတပ်အင်အားများ အသုံးပြုပြီး ထပ်ခါတလဲလဲ ပြည်သူကို ပစ်မှတ်ထား ပြုလုပ်နေသည့် တိုက်ခိုက်မှုများသည် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားသည့် ဥပဒေများကို ပြောင်ပြောင် တင်းတင်း ကျူးလွန်ခြင်းဖြစ်သည်။ NCA စာချုပ်ပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များသည်လည်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားသည့် ဥပဒေများကို အခြေခံထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထို လုပ်ဆောင်ချက်များသည် NCA ပျက်ပြယ်မှုကို ပိုမို ခိုင်မာစေ ပြီး စစ်တပ်က ငြိမ်းချမ်းစွာ ညှိနှိုင်း အဖြေရှာခြင်း နည်းလမ်းကို စွန့်လွှတ်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေပါသည်။

စစ်အာဏာသိမ်းယူခြင်းသည် NCA ကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီး NCA အားဖြင့် ပြုလုပ်ထားကြသော ကတိကဝတ်များကို ပျက်ပြယ်သွားစေသည် -

၁။ NCA စာချုပ် အခန်း (၁) သည် သဘောတူညီချက်တစ်စုံလုံး၏ အခြေခံမူများကို ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ စစ်အာဏာသိမ်းခြင်းသည် NCA စာချုပ်၏ အခြေခံမူများအား ပြင်းထန်စွာ ချိုးဖောက် ခြင်း ဖြစ်ပြီး NCA စာချုပ်ကို ဖျက်ဆီးလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

၂။ နိုင်ငံရေးပြဿနာကို နိုင်ငံရေးနည်းအရ ဖြေရှင်းသည့် စေ့စပ်ညှိနိုင်းမှုနည်းလမ်းဖြစ်သော နိုင်ငံရေး ယဉ်ကျေးမှု အသစ်တစ်ရပ်သည် စစ်အာဏာသိမ်း မှု ကြောင့် ပျက်စီးသွားပါသည်။

၃။ စစ်အာဏာသိမ်းယူခြင်းသည် ငြိမ်းချမ်းရေးရယူလိုစိတ် မရှိခြင်းကို ပြသပြီး ဝိဝါဒ ကွဲပြားမှုများအား လက်နက် အားကိုး အနိုင်ယူခြင်းဖြစ်သည့် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကျင့်သုံးကြောင်း ဖော်ပြကာ NCA စာချုပ်အပေါ် အပြန်အလှန် ထားရှိသည့် ကတိကဝတ်များအပေါ် တာဝန်ယူ၊ တာဝန်ခံမှု မရှိဘဲ ချိုးဖောက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

၄။ NCA စာချုပ် အကောင်အထည်ဖော်သည့် ကာလအတွင်းတွင်ပင် စစ်တပ်သည် NCA အခန်း (၃) နှင့် (၄) တို့ကို အဆက် မပြတ် ချိုးဖောက်ခဲ့ခြင်း၊ NCA အခန်း (၅) အရ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများ၌ ပါဝင်မှု နှင့် ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ် ကဲ့သို့ ကိစ္စရပ်များတွင် ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း နှင့် ချုပ်ကိုင် ချယ်လှယ်ခြင်း များ၊ NCA အခန်း (၆) အကောင်အထည်ဖော်မှုကို ခွင့်မပြုခဲ့ခြင်း စသည်တို့ ရှိခဲ့ပါသည်။

၅။ NCA အကောင်အထည်ဖော်မှုလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း ပိတ်ဆို့မှုများကို ကျော်လွှားရန်ကြိုးစားပြီး သဘောတူညီချက် ရရှိခဲ့သော ပြည်ထောင်စု သဘောတူစာချုပ် အစိတ်အပိုင်း (၃) ပါ ဒီမိုကရေစီ နှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုတည်ဆောက်ရေး အဆင့် (၃) ဆင့် နှင့် လုပ်ငန်းစဉ် (၃) ရပ် သည်လည်း စစ်အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် အကောင်အထည် ဖော်ရန်မဖြစ်နိုင်တော့ပါ။

၆။ NCA စာချုပ်အရ ဆွေးနွေးပွဲလုပ်ငန်းစဉ်အတွင်းမှ ပြည်ထောင်စုသဘောတူ စာချုပ်များ ရရှိလျှင် အတည်ပြု ပြဋ္ဌာန်းရေးအတွက် လွှတ်တော် အခန်းကဏ္ဍပါရှိ ပါသည်။ စစ်အာဏာသိမ်းယူခြင်း ကြောင့် တရားဝင် ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော် မရှိတော့သည့်အတွက် NCA စာချုပ်သည် အကောင် အထည်ဖော်၍ မရနိုင်ပါ။

၇။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသည် ပြည်သူလူထု နှင့် အစိုးရ တို့ အကြား သဘောတူချုပ်ဆိုထားသည့် ပဋိညာဉ် ဖြစ်ပြီး အစိုးရများ၏ တရားဝင်မှုသည်လည်း ထို ပဋိညာဉ် မှ လာခြင်းဖြစ်သည်။ စစ်တပ် သည် ၎င်းတို့ အာဏာရရှိတည်မြဲရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် ပဋိညာဉ် ဖြစ်သော ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေ ကို ကျော်လွန် ဖောက်ဖျက်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ပြသခဲ့သည့်အတွက် ပဋိညာဉ် ပျက်ပြယ် သွားပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် စစ်တပ်သည် တရားဝင်မှု ဆုံးရှုံး သွားသော တရားမဝင် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သွားသည့် အတွက် NCA စာချုပ် အား အကောင်အထည်ဖော်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် မရှိပါ။

၈။ PPST အဖွဲ့ဝင် (၇) ဖွဲ့နှင့် စစ်တပ်တို့၏ NCA စာချုပ် ကိုအကြောင်းပြုပြီး လုပ်ကိုင်နေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များသည် နိုင်ငံ ပျက်စီးခြင်းကိုသာ ဦးတည်နေပါသည်။

NCA ကို အခြေပြုပြီး ဖိအားပေး ပြုလုပ်နေသည့် NCA ဟန်ပြ အကောင်အထည်ဖော်မှု ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံ ဥပဒေကို ရှိနေသယောင်ဖြင့် ပြုလုပ်နေသည့် ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ရေး ဟန်ပြ လုပ်ရပ်များ နှင့် စစ်ကောင်စီက ကျင်းပရန် ပြင်ဆင် နေသည့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေပြု အတုအယောင် ရွေးကောက်ပွဲတို့သည် နိုင်ငံ၏ အကျပ်အတည်းကို ပိုမိုနက်ရှိုင်းစေပြီး ပဋိပက္ခ ကို ရှည်လျားအောင် ပြု လုပ်နေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း မိမိတို့ ယုံကြည်သည်။

ဘုံနိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များ

NCA လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည့် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသော ABSDF ၊ CNF နှင့် KNU တို့သည် ရေရှည်တည်တံ့ ခိုင်မြဲသော ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်ရန်နှင့် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စု ထူထောင်ရေးဆိုင်ရာ ဘုံ နိုင်ငံရေး ရည်မှန်းချက်နှင့် ဘုံ ရပ်တည်ချက်များကို အောက်ပါ အတိုင်းချမှတ်ထားပါသည်။

- စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဖယ်ရှားပြီး နိုင်ငံရေး၌ စစ်တပ်ပါဝင်နေခြင်းအား အဆုံးသတ်ရန်၊
- စစ်တပ်အား ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်း၍ ရွေးကောက်ခံ အရပ်သားအစိုးရ၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှု အောက်၌ အပြည့်အဝ ထားရှိရန်၊
- သက်ဆိုင်သူများအားလုံး လက်ခံနိုင်သော ဖက်ဒရယ်နှင့်ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အခြေခံသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေ အသစ်ကို ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရန်၊
- ပဋိပက္ခအတွင်း မတရားကျူးလွန်ခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှုရရှိရေးနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းရေး ကာလ တရား မျှတမှု ရရှိရေး လုပ်ငန်းစဉ်ဖော်ဆောင်ရန်။

- လုပ်ငန်းစဉ် အကောင်အထည်ဖော်မှုအဆင့်တိုင်းတွင် နိုင်ငံတကာ၏ ကြားဝင်ညှိနှိုင်းမှု၊ နည်းပညာပံ့ပိုး ကူညီမှု၊ လေ့လာစောင့်ကြည့်မှုနှင့် ဘဏ္ဍာရေးကူညီထောက်ပံ့မှု စသည်တို့ ပါဝင်ရေး သဘောတူညီ ထားရန်၊

ဘုံ နိုင်ငံရေးရပ်တည်ချက်များ

၁။ စစ်ကောင်စီသည် ဖော်ပြပါ ဘုံနိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်များကို လက်ခံပြီး ပြည်သူများအပေါ် ပြုလုပ်သည့် အကြမ်းဖက်မှု များ အဆုံးသတ်ခြင်းမရှိဘဲ (သို့မဟုတ်) အဆုံးမသတ်ဘဲ မည်သည့် ဆွေးနွေးပွဲမှ ပြုလုပ်ရန်မရှိပါ။

၂။ ပါဝင်ပတ်သက်သူ (Stakeholdersrs) များသည် စနစ် အပြောင်းအလဲ (System Change)ကို လိုလားသည်သာမက၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ်မှ နောက်ပုံစံတစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲခြင်း (သို့မဟုတ်) အာဏာရှင် အရပ်သား အစိုးရ ပုံစံဖြင့် ပြောင်းလဲခြင်းကိုပင် လက်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိပါ။

၃။ နိုင်ငံရေးအခွင့်ထူးခံများ အချင်းချင်းအကြား ပြုလုပ်သည့်အာဏာခွဲဝေမှုကို လက်မခံပါ။

၄။ မြန်မာ့နိုင်ငံအကျပ်အတည်း ဖြေရှင်းမှုတွင် အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုပုံစံကို အခြေခံ၍ အနာဂတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အစိုးရများကို ဖန်တီးပေးမည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေနှင့် ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်တစ်ရပ် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၅။ စစ်ကောင်စီ သည် အသွင်ကူးပြောင်းရေးအာဏာပိုင်မဟုတ်ဘဲ အဓိက ပဋိပက္ခမိတ်ဖက် (Conflict Partners) သာ ဖြစ်သည်။ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် သက်ဆိုင်သူ အားလုံး သဘောတူညီ ထားသည့် စစ်မှန်သော အသွင် ကူးပြောင်းရေးဆိုင်ရာ အာဏာပိုင် (Transitional Authority) တစ်ရပ် လိုအပ်ပါသည်။

၆။ အထက်ပါအဆင့်များအားလုံး အကောင်အထည်ဖော်ပြီးမှသာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရွေးကောက်ပွဲ အသစ်ကို ကျင်းပနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ပူးတွဲ တောင်းဆိုချက်

စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် တိုင်းပြည်အား ပျက်စီးစေကာ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားသည့် ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်နေခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် စစ်တပ်တွင် ပါဝင်နေကြသော အရာရှိများသည် စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏အမိန့်ပေးမှုများကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးခြင်း မပြုလုပ်ရန် တိုက်တွန်း တောင်းဆိုပါသည်။

NCA လက်မှတ်ရေးထိုးထားသည့် အဖွဲ့အစည်းများအပါအဝင် ပြည်သူလူထုတရပ်လုံးနှင့် နိုင်ငံတကာ အစိုးရ များအနေဖြင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ် သက်ဆိုးရှည်စေပြီး ပြည်သူလူထု ဆင်းရဲဒုက္ခခံစားရမည့် စစ်တပ်၏ လုပ်ဆောင်မှုများတွင် ပါဝင်ခြင်း မပြုပဲ မိမိတို့၏ ဘုံ နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်နှင့် ရပ်တည်ချက်များ ဖော်ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပံ့ပိုးကူညီဆောင်ရွက် ကြပါရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ရဲဘော်သံခဲ	ဒေါက်တာဆွှေခါးရ်	ပဒိုစောကွယ်ထူးဝင်း
ဥက္ကဌ	ဒုဥက္ကဌ (၃)	ဥက္ကဌ
မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများတပ်ဦး	ချင်းအမျိုးသားတပ်ဦး	ကေအဲန်ယူ-ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး

ဆက်သွယ်ရန်

၁။ ရဲဘော်ဆန်နီ (ABSDF) (+၆၆ ၈၄၈၀၈ ၇၇၂၅)

၂။ ပူးထက်နီ (CNF) (+၉၁ ၉၂၃၃၀ ၁၂၈၉၀)

၃။ ပဒိုစောတောနီး (KNU) (+၆၆ ၆၃၀၂၀ ၂၄၁၁)

awm t ykfuDaysmufuGfawmhnf

အဝေးကလှမ်းပြီး ကြည့်တဲ့အခါ
စိမ်းစိမ်းညိုညို ရှိဝေမှိုင်းနေတဲ့
ပန်းချီကားတစ်ချပ်ကို
လှပနေတယ်လို့
ထင်ရတဲ့ တောအုပ်ကြီးတစ်ခု။

တောအုပ်ကြီးထဲမှာ
တောခေါင်းသစ်ဘီလူးကြီးတွေက
သစ်တွေလုစားနေတဲ့
သစ်ပိုးတွေထက်
မူးယစ်စားသောက်နေကြလို့
တောအုပ်ကြီးလည်း
ယိုယွင်းလို့လာနေတော့
သဘာဝဘေးများရဲ့
သားကောင်တွေက
လူသားတွေဖြစ်လာတယ်။

တောခေါင်းသစ်ဘီလူးတွေရဲ့
ဝိသေမာလောဘ အတ္တတွေကြောင့်
တောအုပ်ကြီးချစား
အဖျားတက်ရချိန်
အရှေ့ အနောက်၊ တောင်၊
မြောက်ကစုစည်း ထားတဲ့
အားပြင်းပါဝါ မုန်တိုင်းကြီးတွေ
အဆက်မပြတ် ဝင်ရောက် တိုက်ခိုက်
လာတဲ့အခါမကြာမီ တောအုပ်ကြီးမှာ
နိဂုံးချုပ် ပြိုကျပျောက်ကွယ်
ပါတော့မယ်။

yg;vkdfawmhav

ဆောင်းဟေမာန်
တရော့ထန် ရာသီခါဦ
ပြည်ဖွာနေ ကရင်တို့
တောင်ပေါ်မြေမှာ
ထူးစွာပေချမ်းဘိ။

ဝေယံနှန်းမှာ
မြောက်ပြန်လေအေး
သော့သော့သွေး၍
ပုလဲသွင်
ဘော်နှင်းငွေတို့ ဖွေးလို့ဝေသီ။

တောင်ရိုးမှ နှင်းထုထု
သဇင်ဖြူပုဂ်ပါနှင့်
ဒေါနမြေ တောင်ခြေရင်း စခန်းတွင်မှ
လွမ်းမပြေ ငယ်ကျွမ်းဆွေ
မနေ့စင်ကြယ်သူကိုတဲ့
မြူခိုးရယ်က တလူလူ။

ဆောင်းဒေဝီ မာန်ချီတဲ့ ကျိန်ရာသီမှာ
နွမ်းရင်ခွင် အချမ်းပြေ ထွေးပွေ့ခွေဖို့
ခွေးလေးရေ...

ကြင်စဖွယ် မျှောက်သားငယ်ကိုလေ
ပါးလိုက်ပါတော့လေး။

မှ– ခူးဆက်

arh&bl;bifqef

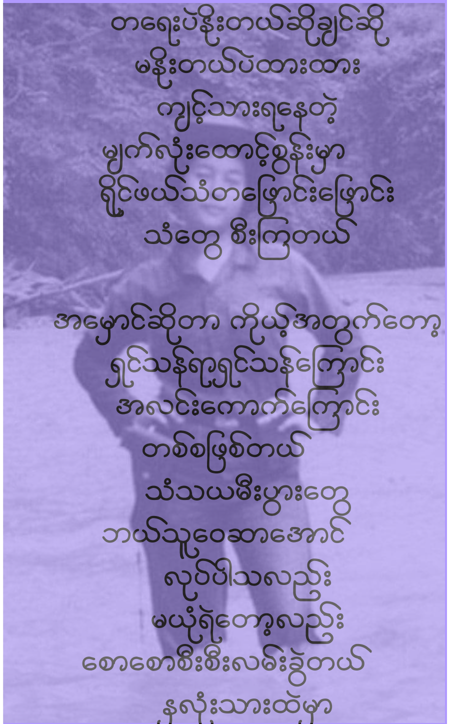

တရေးပန်းတယ်ဆိုချင်ဆို
မနိုးတယ်ပဲထားထား
ကျင့်သားရနေတဲ့
မျက်လုံးတောင့်စွန်းမှာ
ရှိုင်ဖယ်သံတဖြောင်းဖြောင်း
သံတွေ စီးကြတယ်

အမှောင်ဆိုတာ ကိုယ့်အတွက်တော့
ရှင်သန်ရှုရှင်သန်ကြောင်း
အလင်းတောက်ကြောင်း
တစ်စဖြစ်တယ်
သံသယမီးပွားတွေ
ဘယ်သူဝေဆာအောင်
လုပ်ပါသလည်း
မယုံရဲတော့လည်း
စောစောစီးစီးလမ်းခွဲတယ်
နှလုံးသားထဲမှာ
ဒေါ်နပန်းတွေရှိတယ်
ယုံကြည်ရာအတွက်တော့
လက်ခမောင်းခတ်ဖို့ တွန့်
ဆုတ်နေမယ် မဟုတ်

အို
ချစ်သော "ဘင်ဆန်"
အကြိမ်ကြိမ်လွမ်းတယ်....။

ငွေစင်ကြယ်

'aeY

တိမ်တွေပြိုပြီး
မိုးတွေငိုတဲ့နေ့ ......
နေမင်းကြီးကို
တိမ်မဲတွေဖုံးလို့
ရောင်စဉ်တွေပျောက်တဲ့နေ့ ......
ဒေါနတစ်လွှား
လောကကြီးက
မှိုနှလုံးသားမှာ
သောကတွေဖြာတဲ့နေ့ ......
သောင်ရင်းသံလွင်
ရေခွင်နှင့်
ဒေသိန္နပြားကရင်ကြားက
ဆွေးပူမှုပြိုင်တဲ့နေ့ ......
ထိုကော်ကိုးရဲ့တစ်နေရာ
ယမ်းငွေ့တွေဖြာလို့
ကျည်မိုးတွေရွာတဲ့နေ့ ......
ယမ်းငွေ့နဲ့
ကျည်မိုးကြားက
ထွန်းတောက်စကြယ်စင်
တွေ ကြွေလွင့်တဲ့နေ့ ......
သွေးသားဆက်နွယ်
သစ္စာပျယ်၍
အတ္တကြီးမား
သူ့ကျည်ကြား၌
သတ္တိမကြောင်
ဂုဏ်ပြောင်စွာကျဆုံးတဲ့နေ့ ......
သူရဲကောင်းသွေး မြေခလို့
ရာဇဝင်မှ
ဖျက်မရတဲ့နေ့ ......
ကရင့်သမိုင်း
အဆက်တိုင်းမှာ
မေ့ဖျောက်လို့မရတဲ့နေ့ ......
မှို့အလံထက်ဝက်ခလျက်
ဂုဏ်ပြုရတဲ့
သမိုင်းထဲက
ကြေကွဲဖွယ်နေ့ ......
ဒီနေ့ ......
ဒီနေ့ ......
ဒီနေ့ ......
ကရင့်သမိုင်းမှာ
ဥဒါန်းတွင်လို့
မော်ကွန်းဝင်တဲ့နေ့ ......။

မှZ9L
(၇၃) နှစ်မြောက်
ကရင့်အာဇာနည်နေ့အတွက်
ဂုဏ်ပြုရေးဖွဲ့သည်။

ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ခ့ၣ်တၣ်

ပှၤကွံာ်တဘ့ၣ် လံာ်တၢ်ပိာ်ထွဲ

တၢ်မၤဖျါထီၣ် တၢ်ထဲသိးတုၤသိးခွဲးယာ်

ဖဲၣ်ဒရဲၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ခ့ၣ်တၣ် (Federal Democratic Charter) အံၤ တၢ်ထိဒါသုးမိၤစိရိၤ ဒီး ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်ကအိၣ်ထီၣ်အဂီၢ် တၢ်ကရၢကရိလၢ ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤအပူၤခဲလၢာ် အၢၣ်လီၤအီလီၤဒီး ပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤ (Ratify) သကိးဝဲဒၣ်ဖဲ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (People Assembly) အမဲာ်ညါ လၢတၢ်ကမၤဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် အမိၣ်လံၤမိၣ်ပှၢ်နၣ်လီၤ. ဒ်ခ့ၣ်တၣ်အံၤအိၣ်ဝဲအသိး ခီဖျိပှၤလၢအိၣ်ဒီး ဟိၣ်ကဝီၤတၢ်ဒိၣ်စိ (de facto) ဒီး ပှၤလၢကမျၢၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤ (de jure) တဖၣ် ရိၣ်ဖှိၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ (collective leadership) နၣ် တၢ်ကဂဲၤလိာ်သကိးဝဲလၢ တၢ်ကလဲၤခီဖျိကွံာ်ဝဲ တၢ်ဃံးတၢ်စ့ၤတဖၣ်အံၤ, ဒီးဒ်သိးဒီးသဲစးတၢ်ဒိၣ်စိ ကအိၣ်ထီၣ်ဝဲ, ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ် အဂံၢ်ကဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒီး ကကဲထီၣ်ဝဲ ကီၢ်ပဒိၣ်တဖု လၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါနၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒီး တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ် ခီဖျိ သုးမိၤစိရိၤလၢဂ့ာ်န့ၢ်ဆူၣ်ဝဲ တၢ်စိကမီၤဒီး မၤတပျုာ်တပျီၤတၢ်တဖၣ် အတၢ်ပၢတၢ်ဆှၢ အဖီလာ်ဒီး ကီၢ်ပဒိၣ်ဖိးသဲစးနၣ် တအိၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံနၣ်, ပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်အိၣ်သးလၢအတဂၢၢ်တကျၢၤ တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်သးဒ်အံၤအဖီခိၣ် ပဝဲဒၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ပကထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢသုးအတၢ်ပၢတၢ်ဆှၢ, ဒီး လိၣ်ဘၣ်ကီၢ်ပဒိၣ်တဖုလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ဃုတၢ်ဖိးနီၢ်နီၢ် ဒီး ဟ့ၣ်တၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၤန့ၢ် နၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် လၢအိၣ်ဝဲဒၣ်ဖဲ ခ့ၣ်တၣ်အပူၤတဖၣ် အိၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢ တၢ်တီတၢ်တြၢ်ဒီး တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီအဖီခိၣ်ဒီး ပှၤလၢအဘၣ်ထွဲ (Stakeholders) တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်နာ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်, ဒီး အၢၣ်လီၤအီလီၤဒီးပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤသကိးအီၤ (ratify) ဖဲ ကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (People Assembly) အမဲာ်ညါ လၢတၢ်ကမၤဖျါထီၣ်ဝဲ အမိၣ်လံၤမိၣ်ပှၢ် အဂ့ၢ်နၣ်လီၤ.

ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဒ်ထံရှူၢ်ကီၢ်သဲးတၢ်နဲၣ်ကျဲ အိၣ်ဝဲအသိး တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ ပကဘၣ်မၤအီၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤတဖၣ်လၢ အကါဒိၣ်ဒီးအတီၤထီနၣ်လီၤ. ဒ်သိးဒီး တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်ဒီး တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးတဖၣ် ကကတၢၢ်ကွံာ်ဝဲ ဒီး တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်ဂၢၢ်တၢ်ကျၢၤတဖၣ် ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲ, တၢ်မၤလၢအတအိၣ်ဒီး သဲစးတဖၣ် ဆူ သဲစးတၢ်ဒိၣ်စိကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲ, ဒီးတၢ်မၤတပျုာ်တပျီၤတဖၣ်ဆူ တၢ်မှာ်တၢ်ခုၣ်ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤ, သုးအတၢ်ပၢတၢ်ပြးဆူ ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကအိၣ်ထီၣ်က့ၤဝဲ, တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး အတၢ်မၤတဖၣ်ဆူ တၢ်ကဒိးန့ၢ်ဘၣ်က့ၤ တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ, တၢ်သူၣ်ဟ့သးဟ့တဖၣ် ဆူ တၢ်သူၣ်ထီၣ်က့ၤတၢ်သူၣ်ကညီၤသးကညီၤ လၢတၢ်အိၣ်သူၣ်ထီၣ်အသးလၢ တၢ်တီတၢ်တြၢ်အဖီခိၣ် ဒီး တၢ်ထူၣ်ဖျဲးထီၣ်လၢ တၢ်ဆီၣ်ဘံၣ်ဆီၣ်ဘၢအဂီၢ်နၣ် ပကအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိး လၢခါဆူညါအဂီၢ် ပအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလိာ်သးနၣ်လီၤ. တၢ်မၤရဲၣ်ကျဲၤ ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤဘၣ်သးတဖၣ်နၣ် ပကဖံးမၤသကိးအီၤလၢ တၢ်ပာ်ဒိၣ်ပာ်ကဲ, တၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဒါ ဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ အဂၢၢ်အကျၢၤအပူၤနၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်တၣ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်စၢဃာ်လိာ်သး လၢအဖိးသဲစးနၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိး, ပအိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်သးလၢ ခ့ၣ်တၣ်အံၤ အိၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢ လုၢ်လၢ်သကဲးပဝးအဖီခိၣ်နၣ်လီၤ. ကယဲၢ်တၢ်ကရၢကရိလၢ အၢၣ်လီၤပာ်ဂၢၢ်ပာ်ကျၢၤဝဲနၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၢ်မူဟံးန့ၢ်ဒါ လၢကယဲၢ်တၢ်ကရၢကရိလၢ ဖံးသကိးမၤသကိးတၢ်တဖုစှာ်စှာ် အဖီခိၣ်, ကရၢဖိလၢ အိၣ်ဝဲလၢ အတၢ်ကရၢကရိအဖီခိၣ်, ကီၢ်ပယီၤစၢဖှိၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အဖီခိၣ် ဒီးခါဆူညါ စၢၤသွဲၣ်သိတဖၣ်အဖီခိၣ်နၣ်လီၤ.

တၢ်ပညိၣ်ဒီးတၢ်တိာ်ပာ်လၢအိၣ်ဝဲလၢ တၢ်အၢၣ်လီၤတဖၣ်အံၤနၣ်, တၢ်ကမၤဖျါထီၣ်သကိးအီၤ ဒီး သူၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရဲၣ် ဒံၣ်မိၣ်ကရ့ၣ်စံၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိးဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်မူဟံးန့ၢ်ဒါ ဒ်လၢကမျၢၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖးဒိၣ် (People's Assembly) ပာ်လီၤဃာ်ဝဲ ရိၣ်ဖှိၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ (Collective Leadership) နၣ်လီၤ.

ဖဲတၢ်သူၣ်ထီၣ်အီၤနၣ် တၢ်ကဘၣ်သူၣ်ထီၣ်အီၤလၢ အကူာ် (၃) အဆၢဖိ ၁, ၂, ၃ ပာ်ဖျါထီၣ်တ့ၢ်ဝဲ အကံ့ၢ်ဂီၤ, ဒီး ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤတူၢ်လိာ်တ့ၢ်လံအီၤဖဲ အကူာ် (၄) လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ်အတၢ်စိကမီၤပှဲၤတုာ် (soverignty) ဒီး အလုၢ်အပှၤတဖၣ်အဖီခိၣ် ဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ်အကရၢဖိ ကီၢ်စဲၣ်တဖၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် အလၢအပှဲၤလၢ ကစူးကါဝဲ အတၢ်စံၣ်ညီပၢလီၤသး အခွဲးအယာ်တဖၣ်နၣ်လီၤ.

ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒီး ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်တဖၣ်, သွံၣ်ထံးတၢ်ထဲသိးတုၤသိး ဒီး ပှၤနိၣ်ဂံၢ်စှၤတဖၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်နၣ်လီၤ. ဒ်သိးဒီးတၢ်အှဉ်ကီၤ ကအိၣ်ဝဲလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိခဲလၢာ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်အိၣ်မူ (Social Life) တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်မၤဖျါထီၣ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ ဒီး တၢ်ဒီတဒၢဖီလ်စံၣ်သန့ (Policies) တဖၣ် လၢအိၣ်သူၣ်ထီၣ်အသးလၢ ပှၤကူပှၤကညီ အတၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢ (Human Security) အဖီခိၣ်နၣ်လီၤ.

ဒ်သိးဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီတၢ်အိၣ်မူ (Socail Life) ကဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ်ဝဲအဂီၢ် တၢ်ကပာ်လီၤဖီလ်စံၣ်သန့ လၢဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဝဲ တၢ်တ့ထီၣ်ဘှီထီၣ်တၢ်အသီအသီ ဒီး တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်အသီအသီနၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သန့လၢအကျၢၢ်ဘၢဝဲ ပှၤခဲလၢာ်ဒီးအစုတုာ်ဖီၣ်တုၤ, တၢ်သိၣ်လိမၤယုၤ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့သန့လၢ အအိၣ်သန့ၤထီၣ်အသးလၢ နီၢ်ကစၢ်ကျိာ်, ကျိာ်အကလုာ်ကလုာ် (mother-tounge based multi-lingual education) ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့သန့လၢ အကျၢၢ်ဘၢဝဲပှၤခဲလၢာ် ဒီး အစုတုာ်ဖီၣ်တုၤ (Universal Health Coverage) ဒီး ပှၤက့ပှၤကွဲၣ်တဖၣ်, ဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်, သူၣ်က့သးပှၢ်တဖၣ်, ပှၤမိၢ်ဒၢတဖၣ်ဃုာ်ဒီး ပိာ်မုၣ်ပိာ်မၢၤတဖၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်, ဒီး တၢ်မၤစှၤလီၤ တၢ်စူးကါကမၣ်ကသံၣ်မူၤဘှီး ဒီး ကသံၣ်ကသီလၢ လဲကွံာ်ဝဲပှၤအသူၣ်အသးတဖၣ် အတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် (harm reducation), တၢ်ယါဘျါ, ဒီး တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဆီလီၤန့ၢ်က့ၤတၢ်အဂီၢ် တၢ်ကဘၣ်ပာ်လီၤ ဖီလစံၣ်သန့ လၢအတုၤလီၤတီၤလီၤတဖၣ်နၣ်လီၤ.

တၢ်စိကမီၤဒီးခွဲးယာ် လၢတမ့ၢ်ဝဲဒၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အတၢ်ဘၣ်သးဒီး ဟ့ၣ်လီၤအီၤတဖၣ်နၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်က့ၤအီၤလီၤ. တၢ်ကသူၣ်ထီၣ်ကမျၢၢ် အတၢ်ပၢတၢ်ပြးသန့ တၢ်မၤအကျဲ (system) လၢအိၣ်သူၣ်ထီၣ်အသးလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အတၢ်ဃုထၢထီၣ်အီၤတဖၣ်နၣ်လီၤ. ကီၢ်ပဒိၣ်တဖၣ် လၢတၢ်အိၣ်မူအိၣ်ဒါ (responsible) ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်မူဟံးန့ၢ်ဒါ (accountable) တအိၣ်တဖၣ်နၣ် တၢ်ကရှာ်လီၤကွံာ်အီၤလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်အဂံၢ်အဘါနၣ်လီၤ. တၢ်အှဉ်ကီၤကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်စိကမီၤပှဲၤတုာ် (sovereignty) အဂံၢ်ထံးခိၣ်ဘိနၣ်မ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်မၤလီၤတံၢ် တၢ်ဂ့ၢ်လၢထံကီၢ်အတၢ်စိကမီၤအိၣ်ဝဲလၢ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ် အစုပူၤ အဂ့ၢ်နၣ်

လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ, တၢ်ပာ်ဖျါထီၣ် ဒီး ဖီလစံၣ်သနူတဖၣ် လၢ ခ့ၣ်တၢ် အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်နဲၣ်ကျဲတဖၣ် လၢတၢ်ကဘၣ်လူၤပိာ်မၤ ထွဲအီၤ လၢတၢ်ဘၢၣ်စၢၤ အဆၢကတီၢ် ကီၢ်ပဒိၣ်လၢ အကအိၣ်ထီၣ်ဝဲ, တၢ်ဘၢၣ်စၢၤအဆၢကတီၢ် ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသဲစးတၢ်ဘျၢ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အပူၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤတဖၣ်အဂီၢ် အမဲာ်ညါဒီး ဖဲ တၢ်ကွဲးပာ်လီၤ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ် အဂီၢ်စ့ၢ်ကီး န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတိၤကျၢၢ်တံၢ်

ကလုာ်ဒူၣ်ခိၣ်နၢ် အဒိၣ်အထီတဖၣ် ဆဲးလီၤသကိးဝဲ မံၤပနိၣ်လၢ ပ့ၣ်လိၣ်လံာ်ဃံးဃာ်အပူၤဝံၤ ဟံးန့ၢ်သကိးဝဲ ထံကီၢ်တၢ်သဘျ့ဒီး ဂဲၤ လိာ်သကိးတ့ၢ်ဝဲလၢ ကသူၣ်ထီၣ်သကိးဝဲ ကီၢ်တဖၣ်အတၢ်ပာ်ဖှိၣ်ထီၣ် သး ဒ်အမ့ၢ် ကီၢ်စၢဖှိၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ကွၢ်စိလၢ ကသူၣ်ထီၣ်သ ကိးဝဲ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအဟံးဃာ်ဒီးပာ်လုၢ်ပာ်ပှၤဝဲ တၢ်သဘျ့, တၢ်ထဲသိးတုၤသိး, တၢ်တဒ်သိးလိာ်သး, တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲသကိး ဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်တဖၣ် ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်ကိးကလုာ်ဒဲး က အိၣ်မူသဃဲၤသကိးလိာ်သး လၢတၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

အဃိ တၢ်သူၣ်ထီၣ် ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ်လၢ အမုာ်အခုၣ်ကန့ၢ်အဂီၢ် အလီၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်က့ၤ ကီၢ်စၢဖှိၣ်အဂံၢ်ထံးခိၣ်ဘိ အ တၢ်အၢၣ်လီၤအီလီၤ လၢအမ့ၢ် ပ့ၣ်လိၣ်လံာ်ဃံးဃာ်, ပ့ၣ်လိၣ်တၢ်အၢၣ် လီၤအီလီၤဒီး ပ့ၣ်လိၣ်အသနူတဖၣ် အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ် ကွဲးကဒါက့ၤ ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် သဲစးတၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပၢ တၢ်ပြးဒီး တၢ်ပၢတၢ်ဆှၢရဲၣ်ကျဲၤသနူ တၢ်မၤအကျဲ (administrative system) တဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်ပိာ်ထွဲမၤထွဲအီၤ ဒ်သဲစးတၢ်ဘျၢ ခိၣ်သ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. ဒ်အလီၢ်အိၣ်အသိး တၢ်ကဘၣ်ဘှီဘၣ်ဆီတလဲ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်သဲစးတၢ်ဘျၢဂ့ၢ်ဝီ, တၢ်ပၢတၢ်ပြးဂ့ၢ်ဝီဒီး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီ တ့ဂ့ၢ်ဝီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စၢဖှိၣ်အက့ၢ်အဂီၤ ကအိၣ်လၢအိၣ်ပှဲၤဝဲဒ်အ ဂီၢ်တၢ်ကမၤအီၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအိၣ်ဝဲဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ်အက့ၢ်အဂီၤဒီး ကီၢ်စၢဖှိၣ်အကံၢ်အစီ အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်စၢဖှိၣ်လၢဘၣ်တၢ်သူၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တၢ်ဃုတၢ်ဖိးအပူၤဒီး အိၣ်ဒီး ရိၣ်ဖှိၣ် တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲ (Collective Leadership) န့ၣ် ကအိၣ် ဆၢထၢၣ်ဝဲ ဃံဃံလၤလၤ လၢဟီၣ်ခိၣ်အမဲာ်ညါန့ၣ်လီၤ.

ပအၢၣ်လီၤ ဒီး ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါသကိးပဝဲလၢ ဖဲၣ်ဒရဲၣ် ဒံၣ်မိၣ်က ရှ့ၣ်စံၣ်ခ့ၣ်တၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ပာ်ဖှိၣ်ကွဲးသကိးအီၤဒီး ကဘၣ်တၢ်မၤလၢ ပှဲၤအီၤခီဖျိ ရိၣ်ဖှိၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်စိလၢ ကသူၣ်ထီၣ် သကိး ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရှ့ၣ်စံၣ် ကီၢ်စၢဖှိၣ် လၢအုၣ်ကီၤဝဲတၢ်သဘျ့, တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်, တၢ်အိၣ်ကုးအိပှဲၤ ဒီး တၢ်ဂုၤထိၣ်ပသီထိၣ်, ဒီး လၢပာ် ဒိၣ်ပာ်ကဲဝဲ ကီၢ်စၢဖှိၣ်အလုၢ်အပှၤဒီး ဂံၢ်ခိၣ်ထံးသနူ လၢအဂၢၢ်အကျၢၤ တဖၣ်နီၢ်နီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲၣ်ဒရဲၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရှ့ၣ်စံၣ်ခ့ၣ်တၣ် အကူာ် (၁) ကတၢၢ်ဝဲလံန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ် အကူာ် (၂) န့ၣ် ပကပာ်ဖျါထီၣ်ကဒီး လၢလံာ်လၢ ကဟဲဆူညါတဘ့ၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

မူးမြို့ပေါ်တိုက်ပွဲအတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်သား (၁၂၀) ဦးသေဆုံး ပြီး (၅၀) ဦး ဒဏ်ရာရ

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၊ ခလယ်လွီထူခရိုင်၊ တပ်မဟာ (၃)၊ မူးမြို့နယ်အတွင်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့ ညနေ (၁၁း၄၀) မိနစ်အချိန်တွင် ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် KNLA လက်အောက်ခံ တပ်ရင်း တပ်ဖွဲ့များနှင့် တော်လှန်ရေးပူးပေါင်းတပ်များမှ မုန်းမြို့ပေါ်ရှိ အာဏာသိမ်း အကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်၏တပ်စခန်းများကိုစတင်တိုက်ခိုက်ချေမှုန်း ခဲ့သည်။

စစ်ဆင်ရေးစတင်သည့် ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၂ ရက်နေ့မှ ဒီဇင်ဘာလ ၇ ရက်နေ့အတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များ တပ်စွဲထားရာ ခမရ (၅၉၀) တပ်ရင်းဌာနချုပ်၊ မုန်းမြို့မရဲစခန်း နှင့် ကော့ပြင်တပ်စခန်းတို့ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့ပြီး ခမရ (၅၉၉) တပ်ရင်းဌာနချုပ် နှင့် မုန်း သာစည်တံတားကင်း တို့အား တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သည်။

ထိုတိုက်ပွဲများအတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်သား ၁၂၀ ဦးသေဆုံးပြီး ၅၀ ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်KNLAလက်အောက်ခံတပ်ရင်းတပ်ဖွဲ့များနှင့် တော်လှန်ရေးပူးပေါင်းတပ်များဘက်မှလည်း တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် အသက်ပေးလှူခဲ့ရသူများ နှင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိသူများလည်း ရှိခဲ့သည်။

တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားစဉ်ကာလအတွင်း အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီလေတပ်မှ မြို့ပေါ်နှင့် အနီးအနားရှိ ကျေးရွာများအား ၃ ရက် ၃ ည ဆက်တိုက်လေကြောင်းမှ တိုက်ခိုက်မှုများကို အကြိမ်ရေမြောက်များစွာ ပြုလုပ်ခဲ့သည့်အတွက် ပြည်သူလူထုထိခိုက်၊ သေဆုံးမှုများရှိခဲ့သော်လည်း ယခုအချိန်တွင် အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များသည် မြို့ပေါ် နှင့် အချို့ကျေးရွာတို့တွင် ပြန်လည်နေရာယူထားသောကြောင့် ထိခိုက်သေဆုံးခဲ့ရသော ပြည်သူလူထု အရေအတွက်၊ နေအိမ်ပျက်စီးမှု အရေအတွက်တို့အား အတည်ပြုနိုင်ရန်အတွက် ကြန့်ကြာလျက်ရှိသည်။

ပဒိၣ်နီၢ်ဘျုးမ့ၣ်နဲးစၣ် အတၢ်ကတိၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်မုၢ်နံၤ

ယမံၤမ့ၢ်ဝဲ နီၢ်ဘျုးမ့နဲးစၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢ ဖိုၣ်ကရၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်ကမံးတံာ် ကမံးတံာ်ခိၣ် ဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး လိၢ်ခၢၣ်သးထီဘိကမံးတံာ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. တနံၣ်အံၤ ၂၀၂၃ လါဒံၣ်စ့ဘၢၣ် ၁၀ သီ ဟီၣ်ခိၣ်ဒိဖျၢၣ် ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် အမုၢ်နံၤန့ၣ် တၢ်ပာ်လီၤဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ် လၢအမ့ၢ်ဝဲ (Freedom–တၢ်သဘျ့) (Equality- တၢ်ထဲသိးတုၤသိး) ဒီး (Justice– တၢ်တီတၢ်တြၢ်) န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢ တၢ်ပာ်လီၤကဒါ က့ၤအီၤတနံၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ်လၢ ပဘၣ်သ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်က့ၤအီၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး လၢပကလဲၤက့ၤဖံးမၤလၢ တၢ်သဘျ့အပူၤကသ့အဂီၢ် ပကဘၣ် ပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ပျုၤတၢ်ဖုးဒီး လၢတနံၤဂီၢ် ပတၢ်အိၣ်မူအပူၤန့ၣ် ပအိၣ်မူအီၤပှဲၤ ဒီးတၢ်သဘျ့မ့ၢ်န့ၢ်မး ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်န့ၣ် ကအိၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဖဲလၢတၢ်မၤဝဲ စံၣ်ညီၣ်ပီတ့ အတၢ်စံၣ်ညီၣ်တဲာ် အဆၢကတီၢ် တၢ်ကွၢ်တလီၤတၢ်၊ တၢ်ကွၢ်မဲာ်တၢ် တဘၣ်အိၣ်ဘၣ်. တၢ်ကတိၤ (၃) ထံၣ်အံၤ မ့ၢ်ဝဲဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ် တၢ်ကရၢကရိ ပာ်လီၤဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်အသိး ဘၣ်ထွဲဒီး ပဝဲဒၣ်တဂၤစုာ်စုာ်၊ ဒီး တၢ်ကရၢကရိ ကိးဖုဒဲးန့ၣ်လီၤ. လီၤဆီဒၣ်တၢ်ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ၊ ထံဒိၣ်ကီၢ်လဲၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှၤလၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ် ဖီလ်စံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ် အဖီလ်စံၣ်တဖၣ် ပထံၣ်လၢဂ့ၤဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. သနာ်က့ လၢတၢ်မၤဖျါထီၣ် အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်န့ၣ် ပထံၣ်ဘၣ်လၢ အဂံၢ်စၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ တၢ်ကတိၤ (၃) ဖျၢၣ်လၢ တၢ်ပာ်လီၤန့ၣ် ပဝဲကိးဂၤ ပမ့ၢ်ဂုာ်ကျဲးစၢး အီၤတပယူာ်ဃီ လၢကမၤဖျါထီၣ်အီၤ လူၤပိာ်မၤထွဲအီၤမးဒီး ပှၤဟီၣ် ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် အထုးအစိန့ၣ် ပှၤကိးဂၤဒဲး ကတူၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢယအဲၣ်ဒိးတဲ တၢတခါန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ လီၤသးအုးတကးဘၣ် လီၤသးဟးဂီၤ၊ လီၤသးဘၣ်ဖှိၣ် ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် သုးမိၤစိရိၤပဒိၣ်တဖုအံၤ ဘၣ်ထွဲဒီး ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်န့ၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤထီဒါဝဲဒၣ် ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ဟးဒုးတၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤဒီတဘ့ၣ်အပူၤ ဒီးအဝဲသ့ၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ကွဲမုာ်ဝဲ တၢ်ကတဲသကိး တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ် ဒီး တၢ်ပတုာ်တၢ်ခးန့ၣ်လီၤ. တၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဝဲဒၣ်ဒီး ခိၣ်နူာ် တၢ်ဆိကမိၣ်ဆိကမး ဒီး ပထံၣ်ဘၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အခိၣ်နူာ် တမၤတၢ်လၢၤဘၣ်. ပမ့ၢ်ကွၢ်က့ၤ တကီၢ်ခါတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ် ပှၤကမျၢ်လၢ ထံကီၢ်ဒီတဘ့ၣ်တဖၣ် ပာ်တ့ၢ်ကွံာ်တၢ်မဲာ်ဆှး၊ တၢ်ပျုၤတၢ်ဖုး ဒီး ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲတဂၤစုာ်စုာ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤဝဲအဂီၢ် ပာ်ဖှိၣ်ထီၣ်အသးဒီး ဘၣ်ဒုးပၢၢ်ဆၢထီဒါဝဲ သုးမိၤစိရိၤတဖုအံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးပၢၢ်ဆၢအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်သိး ပကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤပနီၢ်ကစၢ်တဂၤစုာ်စုာ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်န့ၣ်လီၤ. သုးမိၤစိရိၤ အသုးခိၣ်သုးနၢ်တဖၣ် ခဲလၢာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပှၤလၢ သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်ပတုာ်ကွံာ်ဝဲ တၢ်သူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကး တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တပတုာ်ဝဲဘၣ်ဒီး ပှၤကမျၢ်ဖိတဖၣ် ထံၣ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်ကီတၢ်ခဲ အါမးန့ၣ်လီၤ. မတၤ တဂၤသူတၢ်စုဆူၣ်ခီၣ် တကးလဲၣ်န့ၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ တကးဘၣ် ပှၤလၢ အအိၣ်လၢ မူဖျၢၣ်အဂၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

လၢမုၢ်နံၤတနံၤအံၤန့ၣ် ယအဲၣ်ဒိးတဲ သုးမိၤစိရိၤ သ့ၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်တဖၣ်န့ၣ် သုကဘၣ်ပတုာ်ကွံာ်အီၤခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး သုးမုၢ်ဒိၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်လၢ သုးမုၢ်ဒိၣ်အလိၢ်န့ၣ်လီၤ. သုတဘၣ်ဟဲမၤဘၣ်ထွဲသုသးဒီး တၢ်ပၢတၢ်ပြး ဂ့ၢ်ဝီတဂ့ၤ. ပဝဲဒၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် စ့ၢ်ကီး သုးမိၤစိရိၤ တဖုအံၤန့ၣ် မ်တမ့ၢ်ပဒုးအီၤတဂ့ၤ၊ မ့မ့ၢ်တခီ ကမ့ၢ်ဒၣ်ဝဲ ပတြီဆှၢဒီသဒၢ လီၤပသး ဒၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

လၢပကစၢ် တၢ်ဘံၣ်တၢ်ဘၢအဂီၢ်၊ ပကစၢ်ဒၣ်ဝဲပသူးသ့ၣ် လၤကပီၤအဂီၢ်၊ ဒီး ပတၢ်သဘျ့အဂီၢ် အမဲာ်ညါ ပကစၢ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် ပကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤအဂီၢ် ကမျၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ဟ့ၣ်လီၤတ့ၢ် အသးသမူ ဒီး တြီဆၢဒီသဒၢ လီၤက့ၤ အသးတပယူာ်ဃီန့ၣ်လီၤ. အဃိ မတၤတဂၤ အသူးသ့ၣ် လၤကပီၤလီၤကွံာ်လဲၣ်. ပှၤလၢ အသူးသ့ၣ်လၤကပီၤ လီၤကွံာ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်သုးမိၤစိရိၤ လၢတအိၣ် ဒီး အသူးအသ့ၣ် အလၤကပီၤ တဖုအံၤန့ၣ်လီၤ. ပဝဲထံဖိ ကီၢ်ဖိကမျၢၢ်တဖၣ် ပအိၣ်ဒီး ပသူးသ့ၣ်လၤကပီၤ အလၢအပှဲၤ ဒီးခဲအံၤပအိၣ်လၢ တၢ်ဒုးန့ၢ်က့ၤ ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် အကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သဘျ့ စ့ၢ်ကီး ပဝဲဒၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တဖၣ် ပတဒိးန့ၢ်ဘၣ်အီၤဒံးဘၣ်.

မိၤစိရိၤအသုး တဖၣ် တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်န့ၣ် ပမ့ၢ်ဟ့ၣ်အီၤအဒိန့ၣ် ဖဲ ၂၀၂၃ နံၣ် လၢ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ချၢၣ်လွံၢ်ထူၣ်ကီၢ်ရှၣ် ဟီၣ်ကဝီၤအပူၤန့ၣ် သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖၣ် စၢဃာ်ဝဲ ပှၤကမျၢ်ဒီး ဒွဲၣ်သံမူဒံးကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤတဖုအံၤန့ၣ် တလိၣ်ပကိးအီၤလၢ သုးမုၢ်ဒိၣ်လၢၤဘၣ်. တၢ်လၢ သုးမုၢ်ဒိၣ်န့ၣ် တမၤတၢ်ဒ်အံၤဘၣ်. တၢ်လၢသုးန့ၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ် ဒီး သုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အိၣ်ဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအသိး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ် ဒုးသုးတၢ်သိၣ်တၢ်သီစ့ၢ်ကီးအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် မၤထီဒါဝဲခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. အဃိ တလိၣ်ပကိးအီၤလၢ သုးမုၢ်ဒိၣ်လၢၤဘၣ်. သုးမုၢ်ဒိၣ်န့ၣ် တမၤတၢ်ဒ်န့ၣ်ဘၣ်.တၢ်အံၤယအဲၣ်ဒိးတဲဒီး ဟ့ၣ်ပလီၢ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. သုးမိၤစိရိၤတဖု

အံၤအသူးအသ့ၣ်အလၤကပီၤလၢအလီၢ်န့ၣ်ကက့ၤမၤမူထီၣ်က့ၤဝဲနၣ်လီၤ. မၤဝဲန့ၢ်တန့ၢ်ဒ့ အိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အစုပူၤနၣ်လီၤ. ကဘၣ်မၤမူထီၣ်က့ၤ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိ အသူးအသ့ၣ်အလၤကပီၤ အလီၢ်နၣ် ကဘၣ်မၤမူထီၣ်က့ၤ အစၢ်ဒၣ်ဝဲ အသူးအသ့ၣ်အလၤကပီၤလၢအဆိနၣ်လီၤ.

ပှၤကီးဂၤအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကစံးကတိၤတၢ်သဘျ့၊ လဲၤက့ၤသဘျ့ အခၢကတိၢ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဖိၣ်ထၢနှာ်ပှၤလၢဃိၣ်ပူၤ၊ မၤဆူးမၤဆါ၊ မၤသံမၤဝီ၊ တဟ့ၣ်တၢ်ပျဲလၢတၢ်ကူစါယါဘျါအဂီၢ်ဘၣ်. တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤနၣ် မ့ၢ်တၢ်သဘျ့တအိၣ်ဘၣ်နၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဒၣ်ဝဲ ကဘၣ်ဂုာ်ကျဲၤ စၢးထူထီၣ်ကွံာ်အသးလၢ တၢ်မၤအဝဲအံၤအပူၤနၣ်လီၤ. ဘၣ်ထွဲဒီးသဲစးတၢ်ဒိၣ်စိနၣ် ပတဲလၢအဂ့ၢ်တသ့လၢၤဘၣ်. ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ သဲစးအချၢ ဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဒီဘ့ၣ်အချၢ လံနၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤ အဃိလဲၣ်နၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အမၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်နၣ် တလီၤဂာ် ပှၤကူပှၤကညီ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဘၣ်နၣ်လီၤ. ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နၣ် သ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်ဆၣ် မၤကမၣ်ဝဲဒၣ်အဃိနၣ် သုးမီၤစိရိၤ တဖုအံၤနၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကဘၣ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီအဝဲသ့ၣ် လၢအဆိအချ့နၣ်လီၤ. ကရူၢ်ကရၢလၢ အဟူးဂဲၤလၢ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဂီၢ် တဖၣ် မ်ပသုတမၤ တၢ်ထဲတဖုတကရၢ ဒၣ်ဝဲတဂ့ၤ. ပကဘၣ်ဖိၣ်လိာ်စုမၤသကိးတၢ် ဒီးကရူၢ်ကရၢ အဂုာ်အဂၤ လၢအဖံးမၤတၢ်လၢပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အဂီၢ် ဒီး ပကဂုာ်ကျဲၤစၢးအီၤ ဆူၣ်ဆူၣ်ဒီးဆဲးမၤအီၤနၣ်လီၤ. ကတိၢ်ခဲအံၤ ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ဖိၣ်စုကဝဲၤကရူၢ်တဖၣ် ဂုာ်ကျဲၤစၢးဒ်သိး ကန့ၢ်ဘၣ်က့ၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အသိး၊ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ကရူၢ်ကရၢ ခဲလၢာ်စ့ၢ်ကီး ပမ့ၢ်ဖိၣ်လိာ်စုဃူဃူ ဖိးဖိး ဒီး မၤသကိးတၢ်နၣ် သုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤ အိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤ ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်.

ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ယအဲၣ်ဒိး ဒုးသ့ၣ်နိၣ်ထီၣ်ကဒါ အဝဲသ့ၣ်လၢ ဖီလ်စံၣ်လၢထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ဟ်လီၤဝဲနၣ် အဝဲသ့ၣ်အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ လူၤပိာ်မၤထွဲဝဲန့ၢ်ထဲလဲၣ်. မၤဖျါထီၣ်ဝဲန့ၢ်ထဲလဲၣ်နၣ် ယထံၣ်လၢ ကြၢးလၢတၢ်ကဘၣ် ကွၢ်ထံသမံသမိးက့ၤအီၤနၣ်လီၤ. ပကထုးထီၣ်စ့ ဒီး ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဧိၤနၣ် တလၢတပှဲၤဘၣ်. ပတဘၣ်မၤတၢ်ထဲလၢ ကျိၣ်စ့ဘၣ်. ဖီလ်စံၣ်လၢ ပဟ်လီၤအီၤနၣ် ပမၤဖျါထီၣ်အီၤန့ၢ်ထဲလဲၣ် ပကဘၣ်မၤဖျါထီၣ်အီၤ အက့ၢ်အဂီၤ ဒ်လဲၣ်၊ မတဂၤ ကဘၣ်ပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ်လဲၣ်. ဖီလ်စံၣ်အံၤ တၢ်မ့ၢ်ကြၢးဘှီဘၣ် ဆီတလဲက့ၤအီၤနၣ် တၢ်ကဘၣ်မၤအီၤနၣ်လီၤ. (Reconsider of their policy on human rights)

ပမ့ၢ်က့ၤကွၢ်နၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢ အဘၣ်ထွဲဒီးသဲစးနၣ် ပတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်နၣ်လီၤ. တၢ်မၤထီ ဒါပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နၣ် စးထီၣ်သးဖဲလဲၣ်နၣ် ပတၢ်အိၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. သနၣ်က့ တၢ်မၤဖျါထီၣ်အမိၢ်လံၤမိၢ်ပှၢ်နၣ် အဂံၢ်စၢ်ဝဲဒိၣ်မးနၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ကွၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤအပူၤနၣ် ဖိဒံဖိသၣ်လၢအအိၣ်ဖျဲၣ်လီၤတဖၣ် ခဲအံၤကဲထီၣ် ပှၤဒိၣ်တုာ်ခိၣ်ပှဲၤလံ သနာ်က့ပှၤဟံးဂ့ၢ်ဝီနၣ် တအိၣ်နီတဘျီဘၣ်. ထီဘိပာ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ် လီၤသးအုး၊ လီၤပျံၤ၊ လီၤသးကိၢ် ဒ်နၣ်ဧိၤဒ့ တၢ်မၤတကဲထီၣ်ဘၣ်. တၢ်မၤထီဒါပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နၣ် တၢ်ကဟံးဂ့ၢ်ဝီအီၤတုၤလီၤတီၤလီၤအဂီၢ် တကြၢးပကွၢ်မဲာ်ပှၤနိတဂၤဘၣ်. ပကြၢးကွၢ်တၢ်လၢ ပကမျၢ်အဂီၢ်နၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢ ကီၢ်တဘ့ၣ် ဒီး တဘ့ၣ် ကွၢ်ကပာ်လိာ်အသးအဃိ ပှၤကမျၢ် သ့ၣ်တဖၣ်တုၤခဲအံၤ တူၢ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မၤထီဒါအခွဲး အယာ်ဒံးနၣ်လီၤ. တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအဝဲ သ့ၣ်ထုးထီၣ်တဖၣ် ပှၤလၢအတူၢ်ဘၣ်တၢ်၊ ပှၤလၢအကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ် တၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ် နၣ်လီၤ. လၢထံဖိကီၢ်ဖိအကျါနၣ် ပၣ်ဃုာ်ဝဲဒၣ်ဒီး မိၢ်ဒၢတဖၣ်၊ ဖိဒံဖိသၣ်တဖၣ်၊ ပှၤသူၣ်က့သးပှ်ၢ်တဖၣ် ပှၤတဖၣ်အံၤ တူၢ်ဘၣ်ဝဲနၣ်လီၤ. လၢတၢ်နၣ်အဃိ ပကြၢးကွၢ်ကဒါက့ၤအီၤ ဒီး မၤဖျါထီၣ် အမိၢ်လံၤ မိၢ်ပှၢ်နၣ်လီၤ.

ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ညီနှၢ်လဲၤဝဲဒၣ်လၢကမျၢ်ကျါ၊ ဒူသဝီတဖၣ်နၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤနၣ် အဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါကမျၢ်လၢ ကထီၣ်ဒိကနၣ် မၤလိမၤဒိးသး နၣ်လီၤ. ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ထီၣ်ဒိကနၣ်မးဒီး တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်စံးတၢ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်နၣ် ကနၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ် နၣ်လီၤ. မ့ၢ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်အိၣ်မနုၤလဲၣ်. ပကဘၣ်လဲၤ ပာ်ဖျါထီၣ် ဆူလဲၣ်. တၢ်ကဘၣ် ဟံးဂ့ၢ်ဝီအီၤဒ်လဲၣ်. ဒီး တၢ်ပိာ်ထွဲအခံ ကအိၣ်ဒ်လဲၣ်နၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. အဝဲနၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အမူအဒါနၣ်လီၤ. ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်ဂုာ်ကျဲၤစၢးဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် ထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ် ဘၣ်ဆၣ် ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တထီၣ်ဒိကနၣ်ဘၣ်နၣ် တကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢပှၤဂီၢ်နိတဂၤဘၣ်. ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးမးဒီး ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ် တၢ်သုတမၤထီဒါအီၤတဂ့ၤအဂီၢ်နၣ် အကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ကဘၣ်တြီဆၢ ဒီသဒၢဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ပမ့ၢ်တူၢ်ဘၣ်ဝဲ တၢ်မၤထီဒါ ပတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်နၣ် ပကဘၣ် လဲၤတၢၣ်ထီၣ်အီၤဖဲလဲၣ်၊ ပကဘၣ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒ်လဲၣ်နၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နၣ် တမ့ၢ်အိၣ်ထဲလၢ တၢ်ဒုးပျိပူၤဘၣ်. လၢဟံၣ်ပူၤဃီပူၤဒၣ်လဲၣ် တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ်အိၣ်ဝဲဒၣ် အါမးနၣ်လီၤ. တၢ်အံၤသ့ၣ်တဖၣ်နၣ် ကမျၢ်ကဘၣ်နၢ်ပၢၢ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. အဃိ ဖဲတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ်အခၢကတိၢ် ကမျၢ်လၢ အတူၢ်ဘၣ်တၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ တတူၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒ်သိး ပသုတတူၢ်ဘၣ်အီၤ နီတဘျီတဂ့ၤအဂီၢ် ပကပၣ်ဃုာ်ပၣ်ဂီၢ် ဒီး တၢၣ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ် နၣ်လီၤ.

ပကညီဒိကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒ့မ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သး ယၢ်ခီယၢ်ခီ (Neutral Respect) နၣ်လီၤ. ခီဖျိ တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သး ယၢ်ခီယၢ်ခီ တအိၣ်ဘၣ်အဃိ တၢ်မၤထီဒါ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် စးထီၣ်အသးနၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ကဲ ပှၤသူၣ်က့သးပှ်ၢ်၊ တၢ်ပာ်ကဲပှၤသူၣ်ဘီၣ် သးစၢ်တအိၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်ပာ်ဒိၣ်လီၤသး၊ တၢ်တနၢ်ပၢၢ် ပှၤကူပှၤကညီ လုၢ်လၢ်သကဲးပဝးဘၣ် အဃိ မၤဘၣ်ဒိဝဲ တၢ်သဘျ့ဒီး ဖဲလၢတၢ်ဟံးဂ့ၢ်ဝီအီၤ ဒ်သဲစးတၢ်ဘျၢအသိးနၣ် ပှၤလၢအဒိၣ်တဖၣ် နၢၤပှၤအဆံးနၣ် ကဲထီၣ်အသးနၣ်လီၤ. ပဝဲဒၣ်ဒ့ ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်အီၤလၢ တၢ်ပာ်ကဲလိာ်သး ယၢ်ခီယၢ်ခီ (Neutral Respect) နၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိး ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒ် ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်ပာ်လီၤ ဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် အသိးနၣ်လီၤ. ပှၤနီၢ်တဂၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်၊ တၢ်ဒိးန့ၢ်

ဘၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ခွဲးယာ်၊ တၢ်ဒိးန့ၢ်ဘၣ် ဆူၣ်ချခွဲးယာ်၊ တၢ်ကတိၤတၢ်လၢ တၢ်သဘျ့အပူၤခွဲးယာ်၊ တၢ်သဘျ့လၢတၢ် ဘူၣ်တၢ်ဘါခွဲးယာ် ဒ်နှၣ်အသိးတဖၣ် ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်အီၤဒ်နှၣ် လီၤ. တမ့ၢ်လၢပကမၤတၢ်ထဲ ပခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ကမံးတံာ် တဖုဧိၤဘၣ်. ပကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤ ပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်ကရၢကရိ ကိးဖုဒဲးနှၣ်လီၤ. ဒ်နှၣ်အ သိး ထံဂုၤကီၢ်ဂၤ ဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ပစး ထိၣ် ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်လံနှၣ်လီၤ.

ပှၤခိၣ်ဖိခွဲးယာ်နှၣ် စးထိၣ်အသးလၢ ဟံၣ်ပူၤ ဒီး ဟံၣ်ပူၤ ဃီပူၤနှၣ် တၢ်မၤထိဒါ ပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ကဘၣ်လီၤမၢ်ဒီး ပှၤပိာ်မုၣ်ပိာ်ခွါ၊ ဖိသံဖိသၣ်၊ ပိာ်ခွါခဲလၢာ် မ့ၢ်ပာ်ဖှိၣ်မၤ သကိးတၢ်မးဒီး ဟံၣ်ပူၤဃီပူၤ တၢ်စုဆူၣ်ခိၣ်တကး မ့ၢ်တအိၣ် လၢၤဘၣ်ဒီး မ့ၢ်ဝဲဒၣ် ပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် အိၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ် လၢ ပဟံၣ်ပူၤနှၣ်လီၤ. ဒီး ကအိၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပဟံၣ်ပူၤ တကးဘၣ် ကဝီၤဒ့၊ ဒူသဝီ၊ ကီၢ်ရှၣ်၊ ကီၢ်ဆၣ်၊ ကီၢ်စဲၣ်၊ ထံကီၢ် ဒီး လၢ ဟိၣ်ခိၣ်ဒီဖျၢၣ်နှၣ်လီၤ.

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၁) ရက်နေ့မှ စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့အထိ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု အမျိုးအစားပေါင်း ၁၈ မျိုးခန့်ကို အကြိမ်ရေ (၁၈၄၇) ကြိမ်ထက်မနည်း ကျူးလွန်ခဲ့

ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့အထိ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များအနေဖြင့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု အမျိုးအစားစုစုပေါင်း (၁၈) မျိုးခန့်ကို အကြိမ်ရေ (၁၈၄၇) ကြိမ်ထက်မနည်း ကျူးလွန်ခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင် နေအိမ် (၁၅၈၄) လုံး၊ ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦး (၈၅) လုံး၊ ပြည်သူများ၏ စိုက်ပျိုးခြံ (၁၁) ခြံ၊ ဆေးရုံ (၄) လုံး၊ ဆေးပေးခန်း (၂) ခန်း၊ စာသင်ကျောင်း (၁၀) ကျောင်း၊ ဗလီ (၁) ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း (၁၇) ကျောင်း နှင့် ဘုရားကျောင်း (၁၄) ကျောင်း ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရပြီး ပြည်သူလူထု (၄၆၂) ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ (၁၄၀) ဦးသေဆုံးခဲ့ရသည့်အပြင် အာဏာသိမ်းသည့်အချိန်မှစပြီး ၂၀၂၃ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ (၃၀) ရက်နေ့အထိ ပြည်သူလူထု (၇၁၇၆၂၆) ဦးမှာ အိုးအိမ်များကိုစွန့်ခွာရကာ အသက်ဘေးလွတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသည်။

လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအလိုက် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများ–

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီသည် လေကြောင်းမှတိုက်လေယာဉ်များ၊ တိုက်ခိုက်ရေးသုံး ရဟတ်ယာဉ်များ၊ မောင်းသူမဲ့လေယာဉ်များဖြင့် ပြည်သူလူထုများကို ပစ်မှတ်ထားကာ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ခြင်းနှင့် စစ်သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခြင်းတို့အား အကြိမ်ရေ (၃၆၅) ကြိမ်ထက်မနည်းပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၅၁၉) လုံး၊ ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦး (၄၉) လုံး၊ ဆေးရုံး (၂) လုံး၊ ဆေးပေးခန်း (၂) ခန်း၊ စာသင်ကျောင်း (၉) ကျောင်း၊ ဗလီကျောင်း (၁) ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း (၄) ကျောင်း၊ ဘုရားကျောင်း (၁၁) ကျောင်းတို့ ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရပြီး ပြည်သူလူထု (၅၉) ဦး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ (၂၆) ဦးသေဆုံးခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအားပစ်မှတ်ထားကာပြည်သူလူထုများနေထိုင်ရာကျေးရွာများအတွင်းနှင့် လုပ်ကိုင်စားသောက်သော လုပ်ငန်းခွင်များအတွင်းသို့ ၆၀ မမ၊ ၈၁ မမ၊ ၁၀၅ မမ၊ ၁၂၀ မမ၊ ၁၂၂ မမ၊ ၁၅၅ မမ လက်နက်ကြီးများကို နေ့တိုင်းနီးပါးပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု အကြိမ်ရေ (၁၂၇၂) ကြိမ်အတွင်း လက်နက်ကြီးအလုံးရေ (၄၅၂၄) လုံးရေထက်မနည်း ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၇၄၉) လုံး၊ ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦး (၆) လုံး၊ ဆေးရုံ (၂) လုံး၊ စာသင်ကျောင်း (၁) ကျောင်း၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း (၁၁) ကျောင်း၊ ဘုရားကျောင်း ၂ ကျောင်း ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရပြီး ပြည်သူလူထု (၃၂၁) ဦး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ (၆၀) ဦး အသက်သေဆုံးခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ အကြောင်းမဲ့ပြည်သူလူထုများ နေထိုင်ရာကျေးရွာများအတွင်းသို့ လက်နက်ငယ်များဖြင့်ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်မှု (၄) ကြိမ်ထက်မနည်းပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၆) လုံးထိခိုက်ပျက်စီးပြီး ပြည်သူလူထု (၅) ဦးခန့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ရပါသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ လမ်းသွားလမ်းလာပြည်သူလူထုများနှင့် စစ်ကြောင်းထိုးစဉ် တွေ့ရှိရသော ပြည်သူလူထုများအား အကြောင်းမဲ့သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်း (၂၁) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၂) လုံး ပျက်စီးခဲ့ရကာ ပြည်သူလူထု (၁၄) ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ပြီး (၁၉) ဦးခန့် အသက်သေဆုံးခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအသုံးပြုရာ လမ်းများတွင် နင်းမိုင်းများကို ထောင်ထားခဲ့သောကြောင့် ပြည်သူလူထုများအနေဖြင့် ထိုမိုင်းများအား နင်းမိခြင်း (၃၄) ကြိမ်ခန့်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး ပြည်သူလူထု (၃၆) ဦးထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့ကာ (၅) ဦးခန့်အသက်သေဆုံးခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်း အကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအား ပေါ်တာအဖြစ် (၁) ကြိမ်ခန့်အသုံးပြုခဲ့ပြီး ကျေးရွာ (၂) ရွာမှ ပြည်သူလူထု ၃ ဦးခန့် ပေါ်တာအဖြစ် ခိုင်းစေခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအား အကြောင်းမဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခြင်း (၄၄) ကြိမ်ခန့် ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာပေါင်း (၄၃) ရွာမှ ပြည်သူလူထု (၁၃၀) ဦး ထက်မနည်းဖမ်းဆီးခဲ့ရပြီး (၃၀) ဦးထက်မနည်း သတ်ဖြတ်ခြင်းကိုခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအား ဖမ်းဆီးညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း (၁၀) ကြိမ်ခန့်ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာပေါင်း (၁၀) ရွာမှ ပြည်သူလူထု (၂၂) ဦးခန့် ဖမ်းဆီးညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း ခံခဲ့ရပြီး (၂၂) ဦးခန့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများအား လူသားဒိုင်းအဖြစ် ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်ခြင်း (၂) ကြိမ်ခန့်အတွင်း ကျေးရွာ (၂) ရွာမှ ပြည်သူလူထု (၁၀) ဦးအား လူသားဒိုင်းအဖြစ် ခေါ်ဆောင်အသုံးပြုခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုပိုင်ပစ္စည်းများအား မီးရှို့ခြင်း (၄၈) ကြိမ်ခန့်ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာ

ပေါင်း (၄၁) ရွာမှ ပြည်သူပိုင်နေအိမ် (၂၈၄) လုံး၊ စိုက်ပျိုးခြံ (၁၁) ခြံ၊ ပြည်သူပိုင်အဆောက်အဦး (၃၀) လုံး၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း (၂) ကျောင်းနှင့် ဘုရားကျောင်း (၁) ကျောင်းတို့မှာ ထိခိုက်ပျက်စီးခဲ့ရကာ ပြည်သူလူထု (၅) ဦးခန့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုပိုင် နေအိမ်များအား ဖျက်ဆီးခြင်း (၄) ကြိမ်ခန့်ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ကျေးရွာပေါင်း (၄) ရွာမှ ပြည်သူလူထုပိုင်နေအိမ် (၂၄) လုံးထက်မနည်း ဖျက်ဆီးခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုပိုင် နေအိမ်များအား မွှေနှောက်ပြီး လိုချင်သည်များကို ယူဆောင်သွားခြင်း (၁) ကြိမ်ခန့်အတွင်း ပြည်သူလူထု (၁၀) ဦး၏နေအိမ်များမှာ မွှေနှောက် ယူဆောင်သွားခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုပိုင် ပစ္စည်းများ အတင်းအဓမ္မယူဆောင်ခြင်း (၁၉) ကြိမ်ခန့် ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၁၉) ရွာမှ ပြည်သူလူထုပေါင်း (၃၁) ဦးထံမှ ပစ္စည်းများ အား အတင်းအဓမ္မယူဆောင်သွားခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက်စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများ အား အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း (၇) ကြိမ်ခန့်ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၂၀) ရွာမှ ပြည်သူလူထု (၁၁၁၀) ဦးခန့်မှာ အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များ၏ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများ အား ၎င်းတို့နေထိုင်ရာ ဒေသများမှ တခြားတနေရာသို့ အတင်းအဓမ္မ ပြောင်းရွှေ့ရန်စေခိုင်းခြင်း (၂) ကြိမ်ခန့် ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၂) ရွာမှ ပြည်သူလူထု (၂၈၁၁) ဦးမှာ ၎င်းတို့၏ အတင်းအဓမ္မပြောင်း ရွှေ့ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများ အား ငွေတောင်းခံခြင်း (၄) ကြိမ်ခန့် ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၁၁) ရွာမှာ ပြည်သူလူထု (၁၁) ဦးထက်မနည်း ၎င်းတို့၏ ငွေတောင်းခံခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများ အား ဖမ်းဆီးကာငွေတောင်းခံခြင်း (၄) ကြိမ်ခန့် ကျူးလွန်ခဲ့ပြီး ကျေးရွာ ပေါင်း (၄) ရွာမှာ ပြည်သူလူထု (၁၃) ဦးထက်မနည်း ထိုကဲ့သို့လုပ်ဆောင် ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

အာဏာသိမ်းအကြမ်းဖက် စစ်ကောင်စီတပ်များမှ ပြည်သူလူထုများ အား လက်နက်ကြီးများဖြင့် ပစ်ခတ်မည်ဟု ခြောက်လှန့်ပြောဆိုခြင်း၊ သွားလာခွင့်ပိတ်ဆို့ခြင်း ကဲ့သို့သော ခြိမ်းခြောက်ခြင်း (၆) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ ပြီး ကျေးရွာပေါင်း (၂၅) ရွာမှ ပြည်သူလူထုများမှာ ထိုကဲ့သို့ ခြိမ်းခြောက် ပြောဆိုမှုများအား ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ နှစ်ပတ်တာသင်တန်း ကျင်းပပြီးစီး

ကေအဲန်ယူ အုပ်ချုပ်နယ်မြေအတွင်း အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့ရေးရာ စီမံခန့်ခွဲရေးလုပ်ငန်းများ ပိုမိုပီပြင်စွာ ဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရန် ရည်ရွယ် ချက်ဖြင့် ကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ခရိုင်နှင့်မြို့နယ်အ ဆင့် ခေါင်းဆောင်များအား နှစ်ပတ်တာ စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးသင်တန်းအ စီအစဉ်ကို ကေအဲန်ယူ–ဗဟိုဌာနချုပ်ရှိရာ ကလိုယော်လေးတွင် ၂၀၂၃ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၃၀) ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့အထိ ကျင်းပပြုလုပ်ပြီးစီးခဲ့ပြီး ကော်သူးလေအုပ်ချုပ်နယ်မြေ၏တောင်ပိုင်း (၄) ခရိုင်ဖြစ်သည့် ဒူးသထူခရိုင်၊ ဒူးပလာယာခရိုင်၊ ဖားအံခရိုင် နှင့် မြိတ်/ ထားဝယ် ခရိုင်တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်စုစုပေါင်း (၄၀) ဦးခန့် ပါဝင်တက် ရောက် ခဲ့ကြသည်။

ဤသင်တန်းကိုကေအဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ (၁၇) ကြိမ်မြောက်ကွန်ကရက်အပြီး ဖွဲ့စည်းခဲ့သည့် အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်မြှင့်တင် ရေးကော်မတီမှ စီစဉ်ပြီး (School of Governance and Public Administration-SGPA) မှ နည်းပညာ အထောက်အကူပြုအဖြစ် ပူးတွဲစီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသင်တန်းနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းရာတွင် "ကျနော်တို့တော်လှန် ရေးရဲ့ရည်ရွယ်ချက်က အမျိုးသားကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့် ရရှိရေးဖြစ်တယ် ကျနော်တို့ကိုယ်တိုင်က အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်ရှိမှ ကိုယ့်နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊

စီးပွားရေး ကံကြမ္မာ ကျနော်တို့ကိုယ်တိုင် ဖန်တီးနိုင်မှာဖြစ်ကြောင်း" ကေ အဲန်ယူ–ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး၏ ဥက္ကဋ္ဌ ပဒိုစောကွယ်ထူးဝင်း က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၂၀၂၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့ ညနေပိုင်းတွင် ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သည့် သင်တန်းဆင်းပွဲအခန်းအနားတွင် အုပ်ချုပ်မှုစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေးကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သူ ပဒိုစောလှထွန်းမှ "နောင်တစ်ချိန်မှာ ဒီလိုသင်တန်း အစီအစဉ်ကို ကျနော်တို့မြို့နယ်နဲ့ခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတွေအားလုံး မဖြစ်မနေ ပါဝင်တက်ရောက်နိုင်ဖို့ စီစဉ်သွားမှာဖြစ်တယ်" ဟုလည်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ပကဘၣ်ရှဒီးမၤစၢၤလီၤ သးအတၢ်ဆီၣ်သန်း လၢတလၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤလၢကျဲဒ်လဲၣ်

စုၣ်ချ့သနၢၣ်

တၢ်ကီတၢ်ခဲအိၣ်အဃိဒီး မ့ၢ်နတူၢ်ဘၣ် သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းလံဧါ.

နမ့ၢ်တူၢ်ဘၣ်သးအတၢ်ဆီၣ်သန်း သနၢ်က့ တဘၣ်ကိၢ်တဂ့ၤ. ဒ်တၢ်ဆါအိၣ်န့ၣ်ကသံၣ်အိၣ်အသိး ပသးအတၢ်ဆီၣ်သန်းကဟါမၢ်ကွံာ်အဂီၢ် အကျိၤအကျဲအိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. လၢအကျါန့ၣ် ကျိၤကျဲမ့ၢ်တလၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤ ဒီး ကမၤစှၤလီၤဝဲဒၣ် သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းတဖၣ်န့ၣ် အိၣ်ဖျါဒ်လာ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

(၁) ပကဘၣ်ကသါထီၣ်ဝဲဒၣ် လၢသါန့ၣ်လီၤ.

ဖဲပကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဘၣ်ဒီး သးအတၢ်ဆီၣ်သန်း ကီးဘျီဒဲးန့ၣ် အဆိကတၢၢ် ပကဘၣ်ကသါလၢသါန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပကသါလၢသါအဃိဒီး ပနီၢ်ကစၢ်ပူၤ ပကဒိးန့ၢ်ဘၣ် (Oxygen) လၢလၢပွဲၤပွဲၤဝံၤ ဒီး ဖဲန့ၣ်ပကတူၢ်ဘၣ်လၢ ပဂံၢ်ပဘါပွဲၤထီၣ် ဒီး ဖဲန့ၣ်ပသးစ့ၢ်ကီး ကဖုံထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၂) ပကဘၣ်မၤညီနုၢ်ပသးလၢ ဂုာ်ကျဲးစၢးဆ့ၣ်နီၤ အိၣ်ဘှၣ်အိၣ်ဘှီၣ် ဒီးဆိကမိၣ်မၤဂၢၢ်က့ၤသး

တၢ်လၢတၢ်ဆ့ၣ်နီၤ အိၣ်ဘှၣ်အိၣ်ဘှီၣ် ဒီး ဆိကမိၣ်မၤဂၢၢ်က့ၤပသးန့ၣ် မ့ၢ်ကျိၤကျဲအဂ့ၤကတၢၢ်အကျါတခါ ဒ်သိးဒီးပကမၤလီၤမၢ် ပသးအတၢ်ဆီၣ်သန်းဒီး တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢပမၤတၢ်အံၤအဃိန့ၣ် ပသးအတၢ်ဆီၣ်သန်းလီၤစှၤဝဲ တကးဘၣ် ဟီၣ်ခိၣ်နီၢ်ကစၢ်ကမှံထီၣ်ဝဲဒီး ကမှာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အဃိဒီး ခီဖျိလၢပဆ့ၣ်နီၤ အိၣ်ဘှၣ်အိၣ်ဘှီၣ်ဒီး ဆိကမိၣ်မၤဂၢၢ်က့ၤပသးအဃိန့ၣ် မၤစှၤလီၤဝဲဒၣ် ပသးအတၢ်ဆီၣ်သန်း သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၃) ကီးမုၢ်နံၤဒဲးန့ၣ် ပကဘၣ်မၤဝဲဒၣ် နီၢ်ခိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အမံးနံး ၃၀

ကီးမုၢ်နံၤဒဲး နီၢ်ခိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ် မၤလီၤမၢ်ပသးအတၢ်ဆီၣ်သန်း တကးဘၣ် ပနီၢ်ကစၢ် အတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်စ့ၢ်ကီး ဂ့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ် ပသွံၣ်အတၢ်လဲၤတရံးသး ကဂ့ၤထီၣ်ဝဲဒီး ဒုးဂ့ၤထီၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်ကြီဆၢဂံၢ်ဘါအဃိ ကြားလၢပမၤနီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ၃၀ မံးနံး ကီးမုၢ်နံၤလီၤ.

(၄) တဘၣ်အိၣ်တဂၤတဂ့ၤ.

ဖဲပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းဒီး တၢ်ကိၢ်တၢ်ဂီၤအခါန့ၣ် ပတဘၣ်အိၣ်ထဲတဂၤဘၣ်. မ့မ့ၢ်တခီန့ၣ် ပကဘၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီး ပတံၤသကိးတဖၣ် ဒီး ပဟံၣ်ဖိဃီဖိလၢပအဲၣ်အီၤတဖၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအဃိလဲၣ်န့ၣ် တၢ်လၢသးအတၢ်ဆီၣ်သန်းအံၤန့ၣ် ပမ့ၢ်အိၣ်တဂၤအဆၢကတီၢ် အါထီၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. အဃိဒီး ဖဲပအိၣ်ဒီးသးအတၢ်ဆီၣ်သန်းအခါ တဘၣ်ဆိကမိၣ်တၢ်ထဲတဂၤတဂ့ၤ. မ့မ့ၢ်တခီ ပကဘၣ်တဲလီၤနံၤတၢ်ဒီး ပှၤလၢပအဲၣ်ဘၣ်အီၤ ဒီး ကြားလၢပဘၣ်အိၣ်ဖုံဖုံညီညီန့ၣ်လီၤ.

(၅) ပကမၤဝဲဒၣ် နီၢ်ခိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်ဒီး ပနီၢ်ကစၢ်အထူၣ်အပျၢ်ကစၢ်လီၤအဂီၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢအမ့ၢ် Yoga န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစှၤလီၤဝဲဒၣ် သးအတၢ်ဆီၣ်သန်း အကျိၤအကျဲအကျါန့ၣ် ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပှၤမၤဝဲတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဒ်အမ့ၢ် Yoga အံၤန့ၣ် အါထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ခီဖျိလၢပမၤဝဲဒၣ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအံၤအဃိ ပထူၣ်ပပျၢ်စၢ်လီၤဝဲဒီးပတၢ်နၢ်နုၢ်လီၤသးတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကအါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ Yoga တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတခါအံၤ ပမ့ၢ်မၤအီၤထီဘိန့ၣ် အဝဲကမၤစှၢ်လီၤပနီၢ်ကစၢ် တကးဒံးဘၣ် ပတၢ်သူၣ်စၢၢ်ဆၢသးစၢၢ်ဆၢတဖၣ် ကဂ့ၤထီၣ်အဃိ ဒီး ပသးတၢ်ဆီၣ်သန်းလၢ အကဲထီၣ်အသးလၢတနံၤဘၣ်တနံၤတဖၣ် စ့ၢ်ကီး ပလဲၤခီဖျိအီၤကန့ၢ်ဝဲဒၣ် အဂ့ၤကတၢၢ်လီၤ.

လၢတၢ်ကမၤစှၤလီၤ သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းအဂီၢ် တၢ်ပာ်ဖျါလၢထးတဖၣ်အံၤ ပသ့ၣ်ညါဘၣ်လၢ တၢ်လၢာ်ဘူၣ်လၢာ်စ့ၤတအိၣ်ဘၣ်ဒီး မၤစှၤလီၤဝဲဒၣ် သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းသ့ၣ်တဖၣ်အဃိ အလီၢ်အိၣ်လၢ ပနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ပကဘၣ်လူၤပိာ်မၤထွဲအီၤမးဒီး ပကပူၤဖျဲးဒီး သးအတၢ်ဆီၣ်သန်းတဖၣ် ဒီး ပကဒိးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်အိၣ်မူပှဲၤဒီးတၢ်သူၣ်ခုသးခု တၢ်သူၣ်ဖုံသးညီန့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် ကရၢခိၣ် အတၢ်ကတိၤလီၤဆူ ထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ်အအိၣ်ဖဲ လါဒံၣ်စ့ဘၢၣ် ၂၀၂၃ နံၣ်

အဆိယဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ် ကညီဒီတကလုာ်ဃုာ်ဒီးထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ် လၢအိၣ်ဖဲကိၢ်တဘ့ၣ်အံၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ် ကပ့ၤဒီးတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ, တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့, ကပူၤဖျဲးဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲ, တၢ်နးတၢ်ဖှိၣ်, တၢ်တတၢၤတနါ လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

တနံၤအံၤ ယအဲၣ်ဒိးဟ်ဖျါထိၣ်ဝဲဒၣ် ပပှၤကလုာ်ဃုာ်ဒီးထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢပကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲး တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ် အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အတၢ်ကွၢ်စိဒီး အတၢ်လဲၤဆူညါ ဒီးတၢ်လၢပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် လဲၤခီဖျိအီၤကန့ၢ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီန့ၣ် ယသးအိၣ်စံးဘျုးဘၣ်စ့ၢ်ကီး ပပှၤကညီဒီတကလုာ် ဃုာ်ဒီးထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်ဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤ လၢတၢ်ဂဲၤလိာ် လၢပကပူၤဖျဲးထိၣ်လၢတၢ်ဆိၣ်တံၢ်မၤနၢၤ, တၢ်ပၢတၢ်ပြး လၢအတဘၣ်ကျိၤဘၣ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး မိၤစိရိၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးအံၤအဃိန့ၣ်လီၤ ဒီးတကတီၢ်ဃီ ဒ် ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ မ့ၢ်ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ပၢၢ်ဆၢကရၢတဖု လၢအဘၣ်တၢ်ကရၢကရိထိၣ်အီၤလၢ ကညီဒီတကလုာ် လၢကဆၢထၢၣ်ခၢၣ်စး တီခိၣ်ရိၣ်မဲ ဒီးဂဲၤလိာ်လၢ ပပှၤကလုာ်ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲး တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ်အသိး စးထိၣ်လၢ ၁၉၄၇ တုၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ် ဒ်ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ဆီတလဲ အိၣ်ထိၣ်ဝဲအသိး တၢ်ပာ်လီၤထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးအကျဲ, တၢ်ပာ်လီၤထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အကျဲသနူတဖၣ် ပမၤဖျါထိၣ်အမိၣ်လံၤမိၣ်ပှၢ်တုၤလၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်အိၣ်သးအဖီခိၣ်တကတီၢ်အံၤန့ၣ် ပခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ် အထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲး တၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်မၤလၢပှဲၤ ကညီဒီတကလုာ်အတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီ, တၢ်မၤလၢပှဲၤ ပပှၤကလုာ်ထံဖိကိၢ်ဖိ လၢကိၢ်တဘ့ၣ်အံၤ ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲး အတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီ လၢအတၢ်အိၣ်မူ ကဒိၣ်ထိၣ်ထီထိၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်ဘၣ်စံးလၢအထံၣ်အဘိသၢပျၢၤန့ၣ် ၁. ဒ်ပကညီဒီကလုာ်အတၢ်မိၣ်နၢ်သးလီအသိး ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ၁တဘိမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ကသူၣ်ထိၣ်ကညီကိၢ် မ့တမ့ၢ် ကိၢ်သူလ့ၤ လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့တၢ်တုၤသိးထဲသိး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်

၂. တၢ်ကသူၣ်ထိၣ်ဝဲ ကိၢ်တဘ့ၣ်အံၤ ဒ်အမ့ၢ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ဒံၣ်မိၣ်ကရူၣ်စံၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤခံမံၤအံၤန့ၣ် ပမၤလၢပှဲၤအီၤကန့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ် တၢ်လၢပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အီၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ ဒီး မိၤစိရိၤသနူန့ၣ်လီၤ. ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢန့ၣ် ဆၢထၢၣ်ဝဲဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ လၢကမၤလီၤပိာ်ကွံာ်ဝဲဒၣ် ကကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒၣ် ထီဒါဝဲဒၣ် ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူ ဒီး မိၤစိရိၤသနူ လၢကိၢ်တဘ့ၣ်အံၤအပူၤ ဒီးတၢ်ကသူၣ်ထိၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. သနူခံခါအံၤ၊ တၢ်မၤကျဲခံခါအံၤန့ၣ် ပမၤဟးဂီၤ မၤကတၢၢ်ကွံာ်အီၤမ့ၢ်တန့ၢ်ဘၣ်သၢပျၢၤန့ၣ် ပကသူၣ်ထိၣ်ဖဲၣ်ဒရၢၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ် တန့ၢ်ဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသိး ပသူၣ်ထိၣ်ဝဲ ကညီကိၢ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျ့၊ တၢ်ထဲသိးတုၤသိး တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ် တန့ၢ်ဘၣ်.

တကီၢ်ခါ ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ် ကရၢခိၣ် ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ တဲရှဲဒုးနၢ်ပၢၢ် ထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ် ဒ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဝဲဒၣ်ဒီး ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တၢ်မၤလၢပှဲၤဝဲဒၣ် ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိအဂီၢ်, ဒ်ပမ့ၢ်ထံကိၢ်တဘ့ၣ်လၢ ကလုာ်ဒူၣ်အါဒူၣ် အိၣ်သကိးအသိးန့ၣ် ပမၤထဲ ကညီတၢ်ကရၢကရိတဖုဧိၤ တဝံၤတသ့ဘၣ် တန့ၢ်ဘၣ်. ပကဘၣ်ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ် ကရူၢ်ကရၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ အတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒ်သိးပှၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကမၤကတၢၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ် သုးမိၤစိရိၤအတၢ်ပၢတၢ်ပြး တၢ်ကသူၣ်ထိၣ် ဖဲၣ်ဒရၢၣ် ကိၢ်စၢဖှိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်န့ၣ်အဃိ ၁ တမံၤ ပမၤသကိးတၢ်ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်ပှၤပၢၢ်ဆၢတၢ်ဖိကရၢသ့ၣ်တဖၣ် လၢဆၢကတီၢ်တကတီၢ် တကတီၢ်ဘၣ်တကတီၢ် ပကရၢကရိမၤသကိးတၢ်လၢ သုးဂ့ၢ်ဝီ၊ ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးသ့ၣ်တဖၣ် တုၤလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ဒ်ထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးတၢ်ပိုာ်လဲအသး အိၣ်ထိၣ်ဝဲအသိး ဒံၣ်မိၣ်ကရံၣ်စံၣ်ကရူၢ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ်, ကမျၢ်, ပှၤသူၣ်စၢ်သးဘိၣ် တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ပပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် လၢသုးဂ့ၢ်ဝီမ့ၢ်ဂ့ၤ, လၢထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးဂ့ၢ်ဝီမ့ၢ်ဂ့ၤ တကတီၢ်ဃီပတၢ်မၤတမံၤခီန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကသူၣ်ထိၣ်ဝဲဒၣ် ကိၢ်သူလ့ၤအဂီၢ်န့ၣ် ဆၢကတီၢ်ပူၤကွံာ် ပဂုာ်ကျဲးစၢးမၤအီၤလၢ တၢ်ထံၣ်လိာ်စံးကတိၤထံရှ့ၢ်ကိၢ်သဲးလီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ် ပဂုာ်ကျဲးစၢး ဒ်သိးပကသူၣ်ထိၣ်ကညီကိၢ် ကိၢ်သူလ့ၤ စးထိၣ်လၢလာ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး ဟိၣ်ကဝီၤလၢပပၢဆှၢအီၤသ့ၣ်တဖၣ် ပကသူၣ်ထိၣ်ပတၢ်စိတၢ်ကမီၤ, ပကသူၣ်ထိၣ်နီၢ်ကစၢ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပၢလီၤသးခွဲးယာ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး သူၣ်ထိၣ်ကိၢ်စၢဖှိၣ်တဆီဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. တကတီၢ်ဃီ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပဂုာ်ကျဲးစၢးဃုကျဲ ဒီသဒၢထံဖိကိၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဝဲဒၣ်ဒီး သုးမိၤစိရိၤအသုးသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်မၤတရီတပါ, အတၢ်မၤအၢမၤသီသ့ၣ်တဖၣ် လၢပကဒီသဒၢအဝဲသ့ၣ်လၢကျဲအါမံၤအါကလုာ်န့ၣ် ပဂုာ်ကျဲးစၢးမၤစ့ၢ်ကီးအီၤတကတီၢ်ဃီန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ဘျးစဲမၤသကိးတၢ်ဒီးထံဂုၤကိၢ်ဂၤပဒိၣ်တဖၣ် ဒီး ကရူၢ်ကရၢလၢ အအိၣ်လၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤတဖၣ် အိၣ်ဒ်လဲၣ်န့ၣ် တဲဒုးသ့ၣ်ညါဝဲ ဒ်အံၤလီၤ

ပမ့ၢ်ဘၣ်တဲနၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢပထိၣ်ဃုမၤသကိးတၢ်ဒီးကလုာ်ဒူၣ်ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤ လၢထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤဘၣ်. တမ့ၢ်ထဲလၢပထိၣ်ဃုမၤသကိးတၢ်ဒီး ကရူၢ်ကရၢလၢ ဒံၣ်မိၣ်ကရံၣ်စံၣ်ကရူၢ်လၢကီၢ်ပူၤဘၣ်. တကတီၢ်ဃိနၣ် ပဂ့ာ်ကျဲးစၢးဒ်သိးထံဂုၤကီၢ်ဂၤ တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး ထံကီၢ်လၢအဘူးအတံၢ်ဒီးပှၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ထံကီၢ်လၢဟိၣ်ကဝီၤပူၤတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ကသ့ၣ်ညါနၢ်ပၢၢ် တူၢ်လိာ်ဆိၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်လၢပတၢ်ဂဲၤလိာ်အံၤအပူၤ လၢတၢ်ကဆီတလဲဝဲကီၢ်တဘ့ၣ် အံၤတၢ်ပၢတၢ်ပြးသနူ လၢအတဘၣ်အံၤအိၣ်ဝဲဒၣ် ဒ်နၣ်အသိး ပဆဲးကျိးဒီးထံကီၢ်အဂၤ အခၢၣ်စးသ့ၣ်တဖၣ် တ ပယူာ်ဃီဒီး ပမၤသကိးတၢ်စ့ၢ်ကီး လၢကလုာ်ဒူၣ်အဂၤသ့ၣ် တဖၣ်ထံဂုၤကီၢ်ဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ခီဖျိ အမိၢ်သီမိၢ်လါတဖၣ် လၢကနၢ်ပၢၢ်တူၢ်လိာ် ဆိၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤနၣ်လီၤ. တက တီၢ်ဃီ ပထံၣ်ဘၣ်လၢ ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနၣ် ပပှၤကလုာ်သ့ၣ် တဖၣ်ဒီး ပထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ကီ တၢ်ခဲခီဖျိလၢတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိနၣ် ဘၣ်ကဲထိၣ်ဝဲဒၣ် ပှၤလီၢ်အိၣ်ကမှံ, ဃ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မှံၤခိၣ်ပှၢ်လာ်၊ ဘၣ်ခီဆူထံဂုၤ ကီၢ်ဂၤ ဘၣ်အိၣ်ကဒုဝဲဒၣ်အဖီခိၣ် ဒ်သိးတၢ်ကဒီးနၢ်တၢ်မၤစၢၤ အဂီၢ် ပဆဲးကျိးဒီး ထံဂုၤကီၢ်ဂၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအမၤစၢၤတၢ် သ့ၣ်တဖၣ် လၢကနၢ်ပၢၢ်၊ တူၢ်လိာ်ဆိၣ်ထွဲ ဒိသူၣ်ဒိသး ဒီး မၤစၢၤပှၤလၢ ပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိဂ့ၢ်ဝီအဖီခိၣ်နၣ် အိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ.

ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်တဖၣ် ခီဖျိအဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီး ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ်အဖီခိၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်-ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ် ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီး တဲဆီၣ်သနူထီၣ် ဒ်အံၤလီၤ.

ပကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ ဃုာ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ် အတၢ်ဂဲၤလိာ် လၢတၢ်ကဆီတလဲဘှီဘၣ် မၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲဒၣ် ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအသနူ ဒီး တၢ်ပၢတၢ်ပြးအကဲ့ၢ်အဂီၤတခါလၢအဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဒီး ပထံကီၢ်အံၤတၢ်အိၣ်သး ဒ်ပစံးတၢ်အသိး တၢ်ဘၣ်လိာ်ဖိးဒ့ဒီး ကလုာ်ဒူၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်သးအဂီၢ်နၣ် တၢ်ပၢၢ်ဆၢအံၤစးထိၣ်လၢကီၢ်ပယီၤနၢ်တၢ်သဘျ့ ဒီး တုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤနၣ်လီၤ. တၢ်ပၢၢ်ဆၢယံာ်ထိၣ်ထၢထိၣ်အဖီခိၣ် ပပှၤကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်တၢ်ကီတၢ်ခဲနၣ်လီၤ. သနၣ်က့အိၣ်တမံၤ တၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်ဂဲၤလိာ်လၢ တၢ်ထီဒါက့ၤဝဲဒၣ်၊ တၢ်ဂဲၤလိာ်ဘှီဘၣ်က့ၤဝဲဒၣ် သနူတခါလၢကီၢ်တဘ့ၣ်အံၤအပူၤနၣ် မ့တမ့ၢ်လၢပပှၤကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဒီးပှၤဘၣ်နၣ် ပဆၢထၢၣ်အီၤတနၢ်ဘၣ်. ပမၤအီၤတနၢ်ဘၣ်. အဃိ ပစံးဘျုးအီၤ တကတီၢ်ဃီနၣ် အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကီးလၢ ပကဆၢထၢၣ်ဂဲၤလိာ်သကိးအီၤဆူညါနၣ်လီၤ. ပသ့ၣ်ညါပပှၤကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်နၣ်လီၤ. ပှၤတနီၤနီၤ အသးကလီၤဘှံးလီၤဘှါ ဒီး အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်မုၢ်လၢ်ကဟးဂီၤကအိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. သနၣ်က့ ပပှၤကလုာ်ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပဆီတလဲဘှီဘၣ်က့ၤဝဲဒၣ် တၢ်ပၢတၢ်ပြးသနူ တၢ်အကဲ့ၢ်အဂီၤတခါအံၤ မ့ၢ်တနၢ်ဘၣ်သၢပျၢၤနၣ် ပပှၤကလုာ်အဘူၣ်အတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပထံပကီၢ်အဘူၣ်အတီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပပှၤကလုာ် ထံဖိကီၢ်ဖိ သူၣ်စၢ်သးဘိၣ် ခါဆူညါအတၢ်အိၣ်မူသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်မုၢ်လၢ်တအိၣ်လၢ ခါဆူညါအဂီၢ်ဘၣ်. အဃိနၣ် ပကဟ်ဆူၣ်ထီၣ်ပသး ပကအိၣ်ဒီးတၢ်သးခုတလ့ၣ်၊ ပကအိၣ်ဒီး တၢ်သးစွံ ဒီးပကဂဲၤလိာ်မၤသကိးအီၤနၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢယအဲၣ် ဒီးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ထံဖိကီၢ်ဖိ လၢပကဆဲးဖံးသကိးမၤသကိး တၢ်ဆူညါနၣ်လီၤ.

၂ မံၤတမံၤ ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ကီၢ်ပယီၤတၢ်ပၢၢ်ဆၢ လၢတၢ်ဆီတလဲဘှီဘၣ်မၤဂ့ၤက့ၤ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးအကဲ့ၢ်အဂီၤ တၢ်ပၢတၢ်ပြးသနူတခါအံၤ တမ့ၢ်တၢ်ကရၢကရိသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ပၢၢ်ဆၢဘၣ်. မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ထံကီၢ်ဒီတဘ့ၣ် ပှၤကလုာ်ကိးကလုာ်ဒဲးအတၢ်ပၢၢ်ဆၢအဃိနၣ် ပမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်တမံၤဃီလီၤ. လၢတၢ်တမံၤဃီအဖီခိၣ် ပကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ် ဒီး ပအဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်နၣ်လီၤ. ဒ်နၣ်အသိးလီၤ. တကတီၢ်ဃီ ပကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢအံၤဖဲတၢ်ကီတၢ်ခဲအဆၢကတီၢ် လၢခါခဲအံၤမ့ၢ်ဂ့ၤ လၢအပူၤကွံာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ပဂ့ာ်ကျဲးစၢးမၤဝဲဒၣ် တၢ်ပၢဆှၢရဲၣ်ကျဲၤကမျၢ်ဂ့ၢ်ဝီ၊ တၢ်မၤစၢၤမၤဂ့ၤကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပဂ့ာ်ကျဲးစၢးမၤအါထိၣ်အီၤစ့ၢ်ကီးနၣ်လီၤ. ဒ်ပစံးတၢ်အသိး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့၊ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့၊ တၢ်ဖံးအိၣ်မၤအိၣ်အကျိၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဒီသဒၢကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပမၤအီၤနၣ်လီၤ. လၢတၢ်မၤဒ်အံၤအပူၤနၣ် ပလိၣ်ဘၣ်ဂံၢ်ဘါသ့ၣ်တဖၣ် တကတီၢ်ဃီ ယအဲၣ်ဒိးလၢ ပကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢအသနၢၣ်ဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ် ကဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ မၤလၢပှဲၤတၢ်လၢအလီၢ်အိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်နၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. အဂၤတမံၤ လၢပတၢ်ဂဲၤလိာ်ဒ်အံၤအပူၤ ပဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သး တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအကကဲထိၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ၊ တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအကဲထိၣ် တၢ်ဆိၣ်ထွဲ သုးကရူၢ်အဂံၢ်အဘါအတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ပသုတမၤအီၤတဂ့ၤ. ပကပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးအီၤ ပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ တၢ်ပၢၢ်ဆၢအကရူၢ်ကရၢသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ ဒီး ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢပအဲၣ်ဒိးပာ်ဖျါဒုးသ့ၣ်ညါ ထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢ်နၣ်လီၤ.

သုးမီၤစိရိၤဟံးန့ၢ်ဆူၣ် တၢ်စိတၢ်ကမီၤဝံၤအလီၢ်ခံ တၢ်မၤဟးဂီၤဒီး လုၢ်သ့ၣ်ခါပတာ် ပှၤဂ့ၢ်ဝီခွဲးယာ်အဖီခိၣ် သုးမီၤစိရိၤတဖုအံၤ မၤကမၣ်ဒီး လုၢ်သ့ၣ်ခါပတာ်ဝဲ ဘီမုၢ်စၢဖှိၣ်ကရၢ သဲစးတၢ်ဘျၢတဖၣ် အိၣ်ဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ် ကရၢခိၣ် ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ တဲဝဲဒ်အံၤလီၤ.

ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနၣ် လၢပကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ထံရူၢ်ကီၢ်သဲးဒီးရိၣ်ဖှိၣ်ဂ့ၢ်ဝီကမံးတံာ် အတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအဖီလာ် အိၣ်ဝဲဒၣ်ဒီး တၢ်ကစိၣ်ဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲၤဒ့တဖၣ်နၣ်လီၤ. တၢ်ကစိၣ်ဒီးတၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲၤဒ့အံၤနၣ် ထီဘိအဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ထုးထိၣ်ရၤလီၤဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ် တၢ်ကစိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူ ပပှၤကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အကျါ ခီဖျိလၢ လီယၢၤသန့၊ ခီဖျိလၢ website/internet/facebook အိၣ်ဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ. ဖဲနၣ်ပှၤလၢအကွၢ်ဃုဝဲတဖၣ် ကထံၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဒုးအကစိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ ခံခါတခါ ခီဖျိတၢ်ဒုးတၢ်ယၤအဃိနၣ် ပပှၤကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ဘၣ်ဟ်တ့ၢ်ဟံၣ်ဃီ၊ ဘၣ်ဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုလၢ ခ့ပူၤပှၢ်လၢ်ကျါ၊ ဘၣ်ဃ့ၢ်အိၣ်ကဒုလၢ ဒူသဝီအဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ထံလီၢ်ကီၢ်ပူၤပှၤလီၢ်အိၣ်ကမှံသ့ၣ်တဖၣ် အနိၣ်ဂံၢ်နိၣ်ဒွး တၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး တၢ်ပာ်ဖျါဒုးသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်နၣ်လီၤ.

ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ ဆၢကတီၢ်အပူၤကွံာ် ပတထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢပယီၤသုးတဖၣ် စူးကါဝဲဒၣ်ကဘိယူၤဘၣ်. မ့မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤနှၣ် စူးကါဝဲဒၣ်ကဘိယူၤသ့ၣ်တဖၣ် တ့ၢ်လီၤမ့ၣ်ပိၢ်၊ ခးဒူသဝီလၢ တမ့ၢ်သုးတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ် ဒ်ပစံးတၢ်အသိး ခးဟးဂီၤဝဲဒၣ်ဒူသဝီ၊ တၢ်သူၣ်ထီၣ်ဒ်အမ့ၢ် ဟံၣ်ဃီသ့ၣ်တဖၣ်၊ တၢ်မၤလိကျိသ့ၣ်တဖၣ်၊ သရိာ် တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါသရိာ်တဖၣ်၊ သိခါဖျၣ်တဖၣ် လၢအမ့ၢ် ကမျၢ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤ သ့ၣ်တဖၣ်နှၣ် ဒ်နှၣ်အသိးတၢ်ထုးထီၣ်ရၤလီၤဒုးသ့ၣ်ညါအီၤနှၣ်လီၤ. ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ ဖဲတၢ်ဒုးတၢ်ယၤကဲထီၣ်အလိၢ်၊ ကဲထီၣ်ဘူးအလိၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပယီၤသုးကလၢၤသ့ၣ်တဖၣ် လၢအအိၣ်ဒီး ကျိဒိၣ်ကျိထီ ဒ်အမ့ၢ် မျိာ်သ့ၣ်တဖၣ် ခးလီၤဝဲဒၣ်ဆူ ဒူသဝီပူၤဆူကမျၢ်အသိးအကျါ ဒီး မၤဟးဂီၤကမျၢ်အတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိး၊ မၤဟးဂီၤကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အသးသမူ ပထံၣ်ဘၣ်အီၤနှၣ်လီၤ. ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပရၤလီၤအီၤထီဘိနှၣ်လီၤ. ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ ပထံၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဖံးတၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤနှၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤထီဒါဝဲဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ် ဒုးယၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်နှၣ်အသိး ထီဒါဝဲဒၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ် တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲ ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤအၢမၤနးဝဲဒၣ်ကွီၢ်မ့ၣ်လၢအမ့ၢ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤသ့ၣ်တဖၣ် ဃုာ်ဒီးကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အၢအၢသီသီ အဃိနှၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအထီဒါဒီးကဲထီၣ်ဝဲဒၣ် သုးပှၤတူၢ်ကွီၢ်သ့နှၣ်လီၤ. အဃိသးနှၣ် အလိၢ်အိၣ်လၢပကဘၣ်သ့ၣ်ညါအီၤ ပယီၤသုးမုၢ်ခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤနှၣ် တမ့ၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်၊ တမ့ၢ်ပာ်ပနီၣ်ဝဲထဲလၢပှၤလၢအထီဒါအီၤလၢစုကဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ခးပနီၣ်အသိးဘၣ်. ပာ်ဝဲဒၣ်ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ ကမျၢ်တၢ်အိၣ်တၢ်ယၢၤသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတမံၤလၢ်လၢ် လၢအဆိၣ်ထွဲဝဲဒၣ် တၢ်ထီဒါအီၤသ့ၣ်တဖၣ် အဝဲသ့ၣ်မၤဟးဂီၤဝဲလၢကျဲ အကလုာ်ကလုာ်နှၣ်လီၤ. လၢသုးဂ့ၢ်ဝီအကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ လၢထံရှုကီၢ်သဲးအကျဲမ့ၢ်ဂ့ၤ ပဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးစ့ၢ်ကီးနှၣ်လီၤ.

ကီၢ်သူလ့ၤဟီၣ်ကဝီၤပူၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ တၢ်သဘံၣ်သဘုၣ် ဟဲအါထီၣ်ဝဲအဖီခိၣ် ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ်ပဒိၣ်စီၤကွဲၤထူဝ့ ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး တဲပလီၢ်ဝဲ ဒ်အံၤလီၤ.

စးထီၣ်လၢကီၢ်ပယီၤသုး ဟံးန့ၢ်ဆူၣ်ထံကီၢ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤဝံၤအလိၢ်ခံ အဆိကတၢၢ် ခူပူၤဝ့ၢ်ပူၤ ပှၤသူၣ်စၢ်သးဘိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ ကီၢ်ပဒိၣ်အပှၤမၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် ထီဒါအဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်မုာ်တၢ်ခုၣ်အကျဲနှၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်သနၣ်က့ သုးကရူၢ်လၢ အဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤအံၤ စူးကါဝဲဒၣ်တၢ်စုကဝဲၤ၊ ဆီၣ်လီၤပှိၢ်၊ မၤဘံၣ်မၤဘှီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်စုဆူၣ်ခီၣ်တကးအကျဲအဃိနှၣ် တၢ်ထီဒါအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ထီၣ်နှၣ်လီၤ. တၢ်ထီဒါအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢ သုးဂ့ၢ်သုးဝီအံၤနှၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢကလုာ်ဒူၣ်ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤဧိၤလၢၤဘၣ်. အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကီၢ်ပယီၤဒီတဘ့ၣ် လၢကလုာ်ပယီၤအသိးအကျါမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ လၢပယီၤကလုာ်အါအိၣ်ဆိး တၢ်လီၢ်အသိးအကျါ တၢ်လီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤနှၣ် အိၣ်ထီၣ်ဝဲနှၣ်ပထံၣ်ဘၣ်အီၤနှၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးသ့ၣ်တဖၣ်ဆူၣ်ထီၣ်၊ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤသ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်အိၣ်ထဲလၢ ပကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤပူၤဘၣ်. အိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ကလုာ်ဒူၣ်တၢ်ပၢၢ်ဆၢဟီၣ်ကဝီၤ ကလုာ်ဒူၣ်အိၣ်ဆိးအလိၢ်အကျဲ တကတီၢ်ဃီ ပှၤပယီၤဖိအနီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒွးအိၣ်အါတၢ်လိၢ်တၢ်ကျဲသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်ဒုးပၢၢ်ဆၢအီၤလၢသုးဂ့ၢ်သုးဝီအိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. လၢတၢ်ဆိၣ်လီၤပှိၢ်ကွံာ်အဝဲသ့ၣ်အဂီၢ် မီၤစိရိၤကရူၢ်အသုးနှၣ် စူးကါဝဲဒၣ်ကျိဖးဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ စူးကါဝဲဒၣ်ကဘိယူၤသ့ၣ်တဖၣ် တမ့ၢ်ထဲလၢခိၣ်သုးတဖၣ်ထီၣ်ဒုးတၢ်လၢၤဘၣ်. မၤဝဲဒၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါလၢ အတလၢကွံာ်အခၢးသ့ၣ်တဖၣ် လၢကမၤပျံၤမၤဖုးဝဲကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢပကထံၣ်ပကပာ်သးလၢ ပဒုးအီၤတနၢၤဘၣ်. မ့တမ့ၢ်ပမၤဟးဂီၤအီၤတန့ၢ်ဘၣ်ဒ်နှၣ်အဖီခိၣ် သူဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. လၢတၢ်နှၣ်အဃိ တၢ်ပၢၢ်ဆၢကရူၢ်ကရၢမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ကလုာ်ဒူၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ပာ်လီၤသးအလၢအပှဲၤ၊ တၢ်ပာ်လီၤသးကျၢၤမုဆှလၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ပမၤကတၢၢ်ကွံာ် သုးမီၤစိရိၤအစိၤ လၢပစိၤအံၤမ့ၢ်တနၢ်ဘၣ်သၢပျၢၤ တၢ်အုၣ်ကီၤတအိၣ်လၢပပှၤကလုာ်အဂီၢ်၊ ပထံဖိကီၢ်ဖိဆူညါအတၢ်အိၣ်မူဘၣ်အဃိနှၣ် တၢ်ဒုးတၢ်ယၤမ့ၢ်အါထီၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပဝဲဒၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ပကနၢ်ပၢၢ်လၢ အဝဲအံၤမ့ၢ်ခါဆူညါတၢ်ဘျုးတၢ်ဖှိၣ်၊ ခါဆူညါတၢ်အုၣ်ကီၤသးကအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပပှၤကလုာ် ပထံဖိကီၢ်ဖိအဂီၢ်နှၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ ခီဖျိတၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အိၣ်ထီၣ်အဃိနှၣ် တၢ်လၢပဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်သ့ၣ်တဖၣ် ပကတဲာ်ကတီၤဆိပသး၊ ပလဲၤပဒ့ၣ်အီၤကသ့၊ ကဟးဆှဲးအီၤကနၢ်ကသ့အဂီၢ် ပကဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးအီၤ၊ ပကဘၣ်မၤထွဲအီၤဒ်သိး လီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲ၊ အတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖး၊ အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤကတဲာ်ကတီၤသ့ၣ်တဖၣ် ပကဘၣ်မၤထွဲအီၤနှၣ်အလိၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်နှၣ်လီၤ. တကတီၢ်ဃီ ပအဲၣ်ဒိးဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ် ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါ၊ လီၢ်ကဝီၤပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ တၢ်ပၢတၢ်ပြးအခိၣ်အနၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ပှၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအံးထွဲကွၢ်ထွဲကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကီး ကရဲၣ်သဲကတီၤတၢ်အဂ့ၤကတၢၢ်လၢ ကမျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ သုတဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်ဒီးတၢ်ကီတၢ်ခဲတဂ့ၤအဂီၢ်၊ တၢ်ကတဲာ်ကတီၤဆိမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ တုၤမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အီၤလံဒီး တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤမၤစၢၤဆိၣ်ထွဲအီၤကနၢ်ကသ့အဂီၢ် အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် ကပာ်သူၣ်ပာ်သးရဲၣ်ကျဲၤမၤဝဲနှၣ်လီၤ. အဂၤတခါ ပစံးဒ်အံၤနှၣ် မ့ၢ်လၢပယီၤသုးလၢဟံးန့ၢ်ဆူၣ်တၢ်စိတၢ်ကမီၤခဲအံၤသ့ၣ်တဖၣ် အသုးဂ့ၢ်ဝီတၢ်မၤတဖၣ်နှၣ် ပမ့ၢ်ဘၣ်စံးအီၤလၢ သုးပတီၢ်မုၢ်တဖုဒၣ်လဲၣ် တၢ်မၤဒ်အံၤတကလုာ်နှၣ် တမၤဝဲဒၣ်ဘၣ်. ဒ်ပစံးတၢ်အသိး တၢ်မၤဟးဂီၤဒူသဝီသ့ၣ်တဖၣ်၊ တၢ်ဒွဲၣ်အူဒူသဝီ၊ တၢ်ဖိၣ်ပှၤဒီးစံၣ်ညီၣ်သံပှၤဒ်အတၢ်ဘၣ်သးအသိး လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်မၤကျဲဘၣ်. ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်ခးပနီၣ်လၢကဘၣ်ဟးဆှဲးဝဲဒၣ်တဖၣ် အဒိ တၢ်သူၣ်ထီၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲဒၣ် တၢ်ဆါဟံၣ်တဖၣ်၊ ကျိတဖၣ်၊ တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါအတၢ်သူၣ်ထီၣ်တဖၣ်၊ ကမျၢ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် ဒ်တၢ်ဒုးတၢ်ယၤတၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်လၢတၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ချၢနှၣ် ကဘၣ်ပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးဝဲ ဘၣ်ဆၣ် သုးတဖုအံၤနှၣ် တပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးဝဲဘၣ်. မ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢ အထီဒါဝဲဒၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ တၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤလၢ ဟီၣ်ခိၣ်ချၢအဃိနှၣ် အဝဲအံၤစ့ၢ်ကီးအလိၢ်အိၣ်လၢ ပကဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သး ဒီး ပပဒ့ၣ်ဟးဆှဲးကနၢ်ကသ့ဒ်လဲၣ်နှၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢပဘၣ်ပာ်သူၣ်ပာ်သးနှၣ်လီၤ. ဒ်နှၣ်အသိးလီၤ တၢ်မၤဝဲအံၤအဖီခိၣ်နှၣ် ပမ့ၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤနှၣ် သုးမီၤစိရိၤအတၢ်စူးကါဝဲဒၣ် ဒုးယၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်

အံၤန့ၣ် ပမ့ၢ်ဘၣ်ကျၢၢ်တံၢ်တဲအီၤန့ၣ် မ့ၢ်ဒ်ထဲလၢ သုးမီၤစီရီၤ ကဒိၣ်စိ ဒီး ကပၢတၢ်ဆှၢတၢ်လၢထံကီၢ်တဘ့ၣ်အံၤအပူၤ လၢ တကဲဘျုးထံဖိကီၢ်ဖိကမျၢၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကဲဘျုးကဲဖှိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တမ့ၢ်လၢသုးဒီတဖုဒီတကရၢအဂီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ် ဒ်ထဲသုးခိၣ်သုးနၢ် အဒိၣ်အထီသ့ၣ်တဖၣ် ပှၤလၢအမၤဃုာ်မၤ သကိးတၢ်လၢ မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ် တၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ်ဧိၤန့ၣ်လီၤ. တကဲဘျုးဝဲဒၣ်လၢ သုးမုၢ်သံၣ်ဘိလၢအဟံး နၢ်မူဒါလၢတၢ်မဲာ်ညါ၊ ဘၣ်တူၢ်သံတူၢ်ဟါမၢ်အသး၊ ဘၣ်တၢ် ထိၣ်ဒုးမၤဟးဂီၤအီၤသ့ၣ်တဖၣ် ကလုာ်ဒူၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ ထံဖိကီၢ်ဖိ လၢအဂဲၤလိာ်လၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်မ့ၢ်ဂ့ၤ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ် ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးတဖၣ်အံၤန့ၣ်၊ အတၢ်တူၢ်ဆါ သးအံၤန့ၣ် တမ့ၢ်လၢထံကီၢ်အံၤ အတၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ် ဘၣ်. တမ့ၢ်လၢကလုာ်ကဘၣ်ဘျုးဘၣ်ဖှိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ထဲ ဒ်ပှၤဟံးနၢ်တၢ်စိကမီၤ သုးခိၣ်နၢ်လၢထးတဖၣ်၊ ပှၤပၢတၢ် လၢထးသ့ၣ်တဖၣ်၊ ပှၤလၢအမၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွာ်လၢအဘူးအ တံၢ်တဖၣ်အဂီၢ်ဧိၤန့ၣ်လီၤ. အဃိ ပအဲၣ်ဒိးကွဲမုာ်ဝဲဒၣ်၊ ဆိၣ်တ ရူထိၣ်ဝဲဒၣ် ကီၢ်ပယီၤသုးမုၢ်သံၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ် ကပာ်တ့ၢ်ကွံာ် ဝဲဒၣ် တၢ်မၤဘျုးမၤဖှိၣ်သုးကရူၢ်တဖၣ် ဒီး ကပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်က့ၤ သး လၢပတၢ်ပၢၢ်ဆၢတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ လၢကလုာ် ဒူၣ်တၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကမၤသကိးက့ၤတၢ် ကအိၣ်ဆၢ ထၢၣ်က့ၤ တကပၤဃီဒီးကမျၢၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢယအဲၣ်ဒိးဟ့ၣ် ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဒီးကွဲမုာ်စ့ၢ်ကီး ကီၢ်ပယီၤသုးမုၢ်သံၣ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ် လၢ အမၤတၢ်လၢ တမ့ၢ်အနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဘၣ်ဘျုးဘၣ် ထဲလၢ ပှၤပၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ် ပှၤဒိၣ်စိသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျုးအဂီၢ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ခ့ၣ်အဲၣ်ယူၣ်–ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ကရၢခိၣ် ပဒိၣ် စီၤကွဲၤထူဝ့ တၢ်ပာ်ပနီၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါဆူ ပှၤမၤတၢ် ပၢၢ်ဆၢ သိၣ်ဒူတဖၣ်လၢ အဒုးလီၤပှိၢ်သကိး သုးမီၤစီရီၤဒီး မီၤစီရီၤသနူ ဒ်အံၤလီၤ.

လီၤဆီဒ်တၢ် ပကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ စးထိၣ်လၢ ၁၉၄၇ တုၤ လၢဆၢကတီၢ်ခဲအံၤ ကပှဲၤထိၣ်ဝဲဒၣ် ၇၅ နံၣ်အဂီၢ် အိၣ်တ့ၢ်ဒ် တလါဘျဲၣ်လီၤ. တၢ် ၇၅ နံၣ်အတီၢ်ပူၤ မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢပကညီ ကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ ပကညီထံဖိကီၢ်ဖိ၊ ပပှၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤ တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤသကိးတၢ်ဒီးပှၤ န့ၣ် ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်တနၢ်ဘၣ်. ပမၤနၢၤတၢ်တသ့ဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အ သိး မ့တမ့ၢ်လၢပပှၤကလုာ် မုၣ်ခွါသူၣ်စၢ်သးဘီၣ် ခိၣ်နၢ်သိၣ်ဒူ သုးခိၣ်သုးနၢ် ပဒိၣ်ပပှၢ်သ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤအသးသမူ အတၢ်တူၢ်ဆါသးဘၣ်န့ၣ် ပအိၣ်ဆၢထၢၣ်တနၢ်ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် တဖၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤသး၊ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်တူၢ်ဆါခိၣ်ဆါ သး၊ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အိၣ်ဆၢထၢၣ်ဃုာ်ဒီးပှၤန့ၣ် ပကညီ ဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ ပာ်ပနီၣ် ပာ်လၤပာ်ကပီၤ အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးန့ၣ်လီၤ. ဒ်ယပာ်ဖျါတ့ၢ်လၢထးအသိးလီၤ ကညီဒီကလုာ်စၢဖှိၣ်ကရၢ တီခိၣ်ရိၣ်မဲဝဲဒၣ် ကညီတၢ်ပၢၢ်ဆၢ အံၤန့ၣ် မ့ၢ်ကညီဒီတကလုာ်အတၢ်ပၢၢ်ဆၢလီၤ. မ့ၢ်စ့ၢ်ကီးတၢ် ပၢၢ်ဆၢတခါလၢ အဂဲၤလိာ်တၢ်လၢ ကီၢ်ပယီၤဒီတဘ့ၣ်ထံဖိ ကီၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဃိအလီၢ်အိၣ်လၢ ပဝဲဒၣ်ကညီကမျၢၢ်၊ ကညီထံဖိကီၢ်ဖိ၊ ကီၢ်ပယီၤထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ် လၢအသ နၢၣ်၊ လၢအပတီၢ်ဒ်ဝဲစှာ်စှာ် ကပာ်ဖှိၣ်မၤသကိးတၢ် လၢမၤဝဲ နၢ်အပတီၢ်၊ လၢဂံၢ်လၢဘါမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ လၢဘူၣ်လၢစ့မ့ၢ်ဂ့ၤ၊ လၢတၢ် ဆိကမိၣ်ဆိကမး တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးသ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢ အကါဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ ပပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်ပသး မၤသ ကိးအီၤလၢာ်ဂံၢ်လၢာ်ဘါသၢပျၢၤန့ၣ် ပမၤနၢၤတၢ်တသ့ဘၣ်. ဒီးဆၢကတီၢ်ခဲအံၤန့ၣ် မ့ၢ်ဆၢကတီၢ်အဂ့ၤတခါလၢ ပကမၤ နၢၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ. မ့ၢ်အဂ့ၢ်ဒ်လဲၣ် ကီၢ်ပယီၤဒီတဘ့ၣ်အပူၤ၊ ထံဖိကီၢ်ဖိ အနီၣ်ဂံၢ်မျိုးကယၤလၢအအါန့ၣ် တတူၢ်လိာ်ဝဲဒၣ် သုးတၢ်ပၢတၢ်ပြးဘၣ်. ထီဒါသကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိး ပပှၤကလုာ်သ့ၣ်တဖၣ် ပတူၢ်လိာ် သုးတၢ်ပၢတၢ်ပြး တသ့ဘၣ် . ပတတူၢ်လိာ်မီၤစီရီၤ ကလုာ်ဒိၣ်စိသနူဘၣ်အဃိန့ၣ် ပထီဒါ တ့ၢ်လံအီၤလီၤ. ပကတုၤလၢတၢ်မၤနၢၤအဂီၢ်န့ၣ် အိၣ်ဒ်ထဲတ မံၤလၢ ပကပာ်ဖှိၣ်ထိၣ်ပသးဃူဃူဖိးဖိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်ပာ်ဖှိၣ် ထိၣ်သး မ့ၢ်အိၣ်ဝဲဒၣ်ဃူဃူဖိးဖိး လီၤတံၢ်လီၤဆဲးသၢပျၢၤန့ၣ် ပကမၤနၢၤတၢ်သပှၢ်တၢၢ်န့ၣ်လီၤ. အဂၤတခါန့ၣ် လီၤဆီဒ် တၢ် ပပှၤသုးမုၢ်သံၣ်ဘိ လၢအအိၣ်လၢပတၢ်တီခိၣ်ရိၣ်မဲအဖီ လာ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ ပပှၤကလုာ် ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤအဂၤသ့ၣ်တဖၣ် ၊ ကလုာ်ဒူၣ်ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်စ့ၢ်ကီး ဖဲလၢပဒုးထီဒါဝဲ ဒၣ် သုးမီၤစီရီၤအသုးသ့ၣ်တဖၣ် လၢသုးဂ့ၢ်ဝီအကျဲအဆၢက တီၢ်န့ၣ် ပသုတလဲၤခီကပာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် ပသုးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ သ့ၣ်တဖၣ်၊ လၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲကမျၢၢ်သ့ၣ်တဖၣ်၊ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢ ဟိၣ်ခိၣ်ဘိမုၢ်ပာ်ပနီၣ်အီၤ၊ လၢ Geneva call ပာ် လီၤအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ၊ တၢ်ဒိသဒၢဝဲဒၣ် ပှၤဟိၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်ဂ့ၤ ပကဒိကနၣ်မၤထွဲအီၤအဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢယအဲၣ်ဒိးဒုးသ့ၣ် ညါဒီး ဆိၣ်ထွဲဝဲဒၣ် ပသုးမုၢ်သံၣ်ဘိ ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤဃုာ်ဒီး ကီၢ်ပယီၤပူၤ ပှၤလၢအထီဒါဝဲ မီၤစီရီၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ပၢတၢ် ပြး၊ ပှၤဖိၣ်တၢ်စုကဝဲၤသ့ၣ်တဖၣ် ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ.

ဖက်ဒရယ်တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ အခြေခံစဉ်းစားမှုနှင့် ရပ်တည်ချက်

ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အခြေခံအယူအဆ

ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အခြေခံအယူအဆမှာ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ စုံလင်ကွဲပြားမှု၊ တန်းတူရေး၊ ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းခွင့် (Self-determination)၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (Self-rule) နှင့် ခွဲဝေအုပ်ချုပ်မှု (shared rule)၊ နယ်မြေနှင့် လုပ်ဆောင်မှုတို့ကို ပေါင်းစည်းရန် ကတိပြုထားသည့် အစိုးရစနစ်ဖြစ်သည်။ "စံ" သတ်မှတ်ချက်အရ ဖက်ဒရယ်စနစ်သည် ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များအကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ (division of competences) ပိုင်းခြားမှုအပေါ် အခြေခံပါသည်။ ဖက်ဒရယ်အဆင့်အစိုးရ (ဗဟို) သည် ပုံမှန်အားဖြင့် အမျိုးသားနယ်မြေတစ်ခုလုံး (တနိုင်ငံလုံး) ကို လွှမ်းခြုံသည့်ကိစ္စရပ်များတွင် တာဝန်ယူပြီး ပြည်နယ်အားလုံး၏ အတူတကွသဘောတူလက်ခံမှု၊ ပြည်ထောင်စုကို ကိုယ်စားပြုပြီး လျှင်မြန်စွာတုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းနှင့် စည်းလုံးညီညွတ်မှုဖော်ပြရန် လိုအပ်သည့်နယ်ပယ်များ (ဥပမာ-ပြင်ပမှချိန်းခြောက်လာနိုင်သည့် အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကုန်သွယ်မှု၊ နိုင်ငံတော်နှင့် နိုင်ငံတကာသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ငွေကြေးနှင့် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒ) ကိုတာဝန်ယူကြောင်း ရှင်းလင်းစေရမည်ဖြစ်သည်။

ဖက်ဒရယ်ယူနစ် (ပြည်နယ်) များသည် ပုံမှန်အားဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာလူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ ဦးစားပေးမှုများ (ဥပမာ-ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ကယ်ဆယ်ရေး၊ မြေယာ၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ သစ်တော၊ သဘာဝသယံဇာတ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ လက်မှုလုပ်ငန်း၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်း၊ ဒေသဆိုင်ရာသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး စသည်ဖြင့်) တို့ကို တာဝန်ယူကြသည်။

Dual ဖက်ဒရယ်စနစ်များသည် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ (Competence) များကို အတတ်နိုင်ဆုံး ပိုင်းခြားရန် ကြိုးပမ်းကြပြီး မလွဲသာမရှောင်သာဘဲ ပိုင်းခြား၍မရသော ကိစ္စများတွင် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာကြံပံ့ပိုးပေးခြင်းဖြင့် ခွဲဝေတာဝန်ယူကြပါသည်။ ထို့အပြင် ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ ပြည်နယ်များနှင့်သက်ဆိုင်ရာသည့် ကိစ္စရပ်များ၏ မူဝါဒချမှတ်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူညီမှု ရယူရာတွင် ကွဲပြားသောအဆင့်များရှိပြီး ဥပဒေပြုလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် ပြည်နယ်များ၏ အရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် ကိစ္စအချို့တွင် Veto အာဏာပေးအပ်မှုများလည်း ပါဝင်ပါသည်။

ဖက်ဒရယ်တည်ဆောက်ခြင်းဆိုင်ရာ အဆိုပြုစဉ်းစားမှု

တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများတို့သည် NCA လမ်းကြောင်းမှတဆင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ပုံဖော်ရန်ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှု လွန်ကဲသည့် တပြည်ထောင်အစိုးရစနစ်ကို ရှိရင်းစွဲပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးများအား ပြည်ထောင်စုနယ်မြေ အစိတ်အပိုင်းများအဖြစ် ဆက်လက်လက်ခံခြင်းကစပြီး ဗဟိုမှ ပြည်နယ်များသို့ NCA ၏ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲ ရလဒ်မှတဆင့် ရရှိသော သဘောတူညီချက်များကို အခြေခံပြီး အာဏာခွဲဝေမှု ဖြစ်ပေါ်စေရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ အာဏာခွဲဝေရေး (Division of Competences) ကို NCA လုပ်ငန်းစဉ်မှ အရယူကာ ဗဟိုထိန်းချုပ်မှု ဖြေလျှော့ရေး အဆင့်များ သတ်မှတ်အကောင်အထည်ဖော်ပြီး နောက်ဆုံးအဆင့်တွင် ဖက်ဒရယ် "ပုံ" ပေါ်လာစေသည့် ချဉ်းကပ်မှုဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် အထက်ပါ နိုင်ငံရေးချဉ်းကပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်တပ်အာဏာသိမ်းယူမှုဖြင့် နိဂုံးချုပ်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းယူပြီးနောက်တွင် လက်ရှိတော်လှန်ရေးကာလအတွင်းတွင်ပင် တော်လှန်ရေး အဖွဲ့အစည်းများအကြား စုဖွဲ့၍ အတူတကွကြိုးပမ်းမှုဖြင့် အနာဂတ်ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီ ပြည်ထောင်စုထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီပဋိညာဉ် (FDC) ကိုရေးဆွဲခဲ့ကြပြီး သဘောတူခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

၂၀၂၀ ခုနှစ် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရရှိခဲ့သော NLD ပါတီအနေဖြင့်လည်း အမျိုးသားညီညွတ်ရေးအစိုးရ NUG ကိုတော်လှန်ရေးအစိုးရတရပ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော် NUG သည် တော်လှန်ရေးကာလ၊ ဖက်ဒရယ်အစိုးရတရပ်အဖြစ် ရပ်တည်ခြင်းလော၊ သို့မဟုတ် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် အနိုင်ရပြီး အာဏာသိမ်းခံရသည့် မဖွဲ့စည်းလိုက်ရသည့် ရွေးကောက်ခံ NLD တပြည်ထောင်အစိုးရ အခြေခံအဖြစ် ရပ်တည်ခြင်းလောကို မူမရှင်းလင်းပါ။

ထို့ကြောင့် လက်ရှိတော်လှန်ရေးကာလအတွက် အကိုက်ညီဆုံးသော ဖက်ဒရယ်ပုံဖော်မှုမှာ- NUG ကို ဖက်ဒရယ်အစိုးရအဖြစ် သတ်မှတ်ပါက (NUG ကသဘောတူညီရန်လိုပါသည်) NUG သည် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ် ယူနစ်များ နှင့် FDC ကိုအခြေပြုသည့် အာဏာခွဲဝေရေး (Division of Competences) အတွက် ဆွေးနွေးပွဲတရပ်ကို ပြုလုပ်နိုင်ရေးအတွက် သဘောတူညီချက်ရယူရန် ပထမအဆင့်လိုအပ်ပါသည်။

ထို အာဏာခွဲဝေရေး (Division of Competences) သဘောတူညီချက်ကို အခြေခံပြီး သက်ဆိုင်ရာပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်အသီးသီးက ၎င်းတို့ပြည်သူလူထု၏ ဆန္ဒနှင့်ကိုက်ညီသည့် သက်ဆိုင်ရာဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေအသီးသီးကို လုပ်ငန်းစဉ်ချမှတ် ရေးဆွဲသွားရန်ဖြစ်သည်။

ဤသို့ဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ် ပုံပေါ်လာမည်ဖြစ်ပြီး ဖက်ဒရယ်နှင့် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များအကြား သဘောတူ သတ်မှတ်ပိုင်းခြားထားသော အာဏာခွဲဝေမှု (Division of Competences) များမှတဆင့် တာဝန်ခွဲဝေယူကာ တည်ငြိမ်သော အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလကို မြန်ဆန်စွာကျော်ဖြတ်နိုင်မည့် အနာဂါတ်ပုံဖော်မှုကို ဖြစ်ထွန်းစေမည်ဖြစ်သည်။

သို့မှသာ ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များအကြားတွင်သော်လည်းကောင်း၊ ပြည်နယ်/ဖက်ဒရယ်ယူနစ်များ အချင်းချင်းအကြားတွင် သော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရအချင်းချင်း ဆက်ဆံရေး (Intergovernmental Relations) မူဝါဒများကို ညှိနှိုင်းဖော်ဆောင်ခြင်း အခြေပြုသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး/ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး ကော်မစ်ရှင်ကို အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာ ဖွဲ့စည်းနိုင်မည်ဖြစ်ပြီး အနှစ်သာရရှိသော အစိုးရအချင်းချင်းအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအဆင့်ကို တက်လှမ်းနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဖြင့် ပြည်သူနှင့် နိုင်ငံတကာ၏ ထောက်ခံမှု၊ မိမိတို့အကြား ယုံကြည်မှုကို အားပေးပြီး တော်လှန်ရေးအတွက် တွန်းအားဖြစ်စေသလို အနာဂါတ်အတွက် ကြုံတွေ့ရနိုင်သည့် အခက်အခဲများစွာကို အောင်မြင်စွာ ကျော်ဖြတ်နိုင်ရေးအတွက် လမ်းခင်းလိုက်ခြင်းလည်းဖြစ်ပါသည်။

okrD&d twlr: tUr: oDzO

သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖဉ် သူဝဲကဘီယူၤဒီး ဟဲခးလီၤတၢ်လၢဒူသဝီပူၤ အဃိ ဘဉ်သံဝဲ ကမျၢ် ၁ ဂၤ ဒီး ဘဉ်ဒိကမျၢ်၃ ဂၤဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ် ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါဒံဉ်စ့ဘၢဉ် ၁၄ သီ)

သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖဉ် ခးလီၤကျိဖးဒိဉ်အဃိ ဘဉ်သံကမျၢ် ၁ ဂၤ၊ ကျိၢ်သံ ၃ ဒ့ ဒီး ဟံဉ်ဟးဂီၤ (၁၀) ဖျၢဉ်ဖဲ ဒူသထူဉ်ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါဒံဉ်စ့ဘၢဉ် ၇ သီ)

သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖဉ် ဖဲကမျၢ်လဲၤဘိးဘုခ့အဆၢကတိၢ် ခးဝဲဒီးကျိ အဃိ ဘဉ်ဒိဝဲကမျၢ်တဂၤအခ်ိဉ် ဖဲ ဒူပျဉ်ယၢ်ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါဒံဉ်စ့ဘၢဉ် ၁၂ သီ)

သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖဉ် သူဝဲကဘီယူၤဒီး ဟဲခးလီၤတၢ်အဃိ ဘဉ်ဃးဂီၤဝဲ ကမျၢ်ဟံဉ် ၃ ဖျၢဉ်၊ ဘုဖိ ၁ ဖျၢဉ် ဒီး တၢ်ဘူဉ်တၢ်ဘါ တၢ်သူဉ်ထိဉ်ဟးဂီၤ ဖဲ မုၢ်တြၢ်ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါဒံဉ်စ့ဘၢဉ် ၉ သီ)

သုးမိၤစိရိၤအကဘီယူၤတဖဉ် ဟဲခးလီၤတၢ်အဃိ ဘဉ်ဟးဂီၤဝဲ တၢ်ဘါယွၤသရိာ် ဒီး ဟံဉ်ဟးဂီၤဝဲ ၄ ဖျၢဉ် ဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ် မူကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါဒံဉ်စ့ဘၢဉ် ၇ သီ)

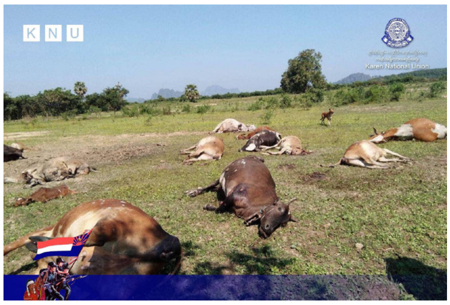

သုးမိၤစိရိၤအသုးတဖဉ် ခးနါစီၤကျိဖးဒိဉ်အဃိ ဘဉ်သံဝဲကမျၢ် အကျိၢ် (၁၅) ဒ့ ဖဲ ဒူသထူဉ်ကီၢ်ရှဉ်၊ သထူဉ်ကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ် ၃၀ သီ)

u&Uwl [|wl*:wzO

ကီးတရံးကီၢ်ဆဉ် တၢ်အိဉ်ဖှိဉ်ဖးဒိဉ် (၁၀) ဝီတဝီ (၂၀၂၃ နံဉ် လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ် ၂၀–၂၂ သီ)

တၢ်ဟ့ဉ်နီၤဝဲ ကညီဒိကလုာ်ပၢၤကီၢ်သုးတဖဉ် ဘဉ်ထွဲ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ် တၢ်ဘျၢခိဉ်သ့ဉ်၊ ကျဲသန့ ဒီး ဖဲဉ်ဒရၢဉ်ဂံၢ်ခိဉ်ထံးတၢ်သ့ဉ်ညါနၢ်ပၢၢ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ် ၁၄ သီတုၤ ၁၈ သီ)

ကညီဒိကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ် သုးကနီဉ်ဂံၢ် (၃) သိဉ်ဒူဒီးခိဉ်နၢ် တဖဉ် ကူးစၢၤသဝီဖိအဘုဖဲ ချဉ်လွံၢ်ထူဉ်ကီၢ်ရှဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ် ၁ သီ)

ဖဉ်အဉ်ကီၢ်ရှဉ်ခိဉ်နၢ်တဖဉ် တီခိဉ်ရိဉ်မဲဒီး ရဲဉ်ကျဲၤဝဲ တၢ်ကူစါယါဘျါ မဲာ်ချံ (ခီလီ) လၢကမျၢ်သ့ဉ်တဖဉ်အဂီၢ် ဖဲဒူယီၢ်ကီၢ်ဆဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါအီးကထိဘၢဉ် ၂၂ သီ တုၤ လါနိဉ်ဝ့ဘၢဉ် ၁ သီ)

ကညီဒိကလုာ်တၢ်ထူဉ်ဖျဲးသုးမုၢ်ဒိဉ် သုးယဲၤခိဉ်တၢ်မၤလိပျ့ၢ်အမူး သုးကနီဉ်ဂံၢ် (၃) တၢ်မၤလိအဆၢကတိၢ် ၂၀၂၃ နံဉ် လါယူၤလံ တုၤ လါအီးကထိဘၢဉ်

တၢ်ပာ်ဖျါဒုးသ့ဉ်ညါဝဲ ခ့ဉ်အဲဉ်ယူဉ် ဟိဉ်ခိဉ်ကပံာ်ကမံးတံာ် ဒီး ကီၢ်သူလ့ၤသ့ဉ်ပှၢ်ဝဲၤကျိၤ တၢ်ဖးတၢ်မၤတဖဉ်ဆူ ဒူပျဉ်ယၢ်ကီၢ်ရှဉ် နိဉ်တကီကီၢ်ဆဉ် ခိဉ်နၢ်တဖဉ်အအိဉ် (၂၀၂၃ နံဉ် လါအီးကထိဘၢဉ် ၂၃ သီ တုၤ ၂၆ သီ)